

PYTANIA I ODPOWIEDZI MRIRW ODNOŚNIE KONKURSU NA WYBÓR LOKALNYCH STRATEGII ROZWOJU REALIZOWANYCH W OKRESIE 2014-2020

Lp.	Pytania/wątpliwości	Odpowiedź MRiRW
OPERACJE WŁASNE		
1.	Czy do realizacji projektu własnego LGD w przypadku braku innych wnioskodawców, LGD będzie mogła zatrudnić pełnomocnika jako realizatora operacji?	Nie jest jasne dlaczego LGD miałyby realizować projekt własny niesamodzielnie, skoro do tej pory LGD żądały umożliwienia właśnie samodzielnej realizacji projektów w ramach LSR? Poza tym nie jest jasne co rozumie się przez realizatora projektu własnego. Czy jest to podmiot gotowy do realizacji tej operacji? Jeżeli tak to powinien wystąpić z wnioskiem zanim LGD podejmie zobowiązanie do jego realizacji.
2.	Jaką procedurę powinno przejść LGD planując projekty własne na rozwój firm? Co z zaświadczeniami o pomocy de minimis?	Nie jest jasne o jakich projektach własnych jest tu mowa. Co do zasady projekty na rozwój firm są finansowane samodzielnie przez wnioskodawcę/beneficjenta (wyjątkowy jest przypadek inkubatora przetwórstwa lokalnego), w związku z tym wydanie zaświadczeń o pomocy de minimis nie będzie potrzebne. Natomiast jeżeli miałyby to być projekty szkoleniowe związane z podnoszeniem kwalifikacji, to należy zwrócić uwagę na brzmienie § 9 rozporządzenia, który stanowi: „Pomoc na operację w zakresie określonym w § 2 ust. 1 pkt 2 lit. d jest przyznawana, jeżeli podmiot ubiegający się o jej przyznanie ubiega się jednocześnie o przyznanie pomocy na operację w zakresie określonym w § 2 ust. 1 pkt 2 lit. a, b lub c i spełnia warunki przyznania pomocy w tym zakresie”. W związku z tym nie ma możliwości realizacji operacji szkoleniowej bez realizacji części inwestycyjnej w zakresie podejmowania albo rozwijania działalności gospodarczej, albo tworzenia lub rozwijania inkubatora przetwórstwa lokalnego. Ponadto wsparcie szkoleniowe w tym zakresie jest kierowane do przedsiębiorcy albo przyszłego przedsiębiorcy, który podejmuje lub rozwija swoją własną działalność gospodarczą.
3.	Projekty własne – stopień szczegółowości w LSR zakładając, że chcemy realizować szkolenia wg. potrzeb pomagające w powrocie na rynek pracy (owskażnikowane? – liczba szkoleń: x, liczba osób objętych indywidualnymi planami działania w tym szkoleniami?	Na wstępie należy odpowiedzieć na pytanie: dlaczego LGD miałyby realizować projekt własny w zakresie szkoleń? Zgodnie z art. 17 ust. 6 ustawy o rozwoju lokalnym kierowanym przez społeczność wsparcie na operację własną LGD może być udzielona pod warunkiem, że inny podmiot uprawniony do wsparcia nie zgłosił zamiaru realizacji takiej operacji. Natomiast doświadczeń zdobytych w ramach wdrażania PROW 2007-2013 wynika, że podmiotów chętnych do realizacji operacji szkoleniowych jest wystarczająco dużo. Jeżeli w pytaniu szkolenia są tylko przykładem a sedno pytania dotyczy poziomu szczegółowości zapisów LSR, to należy mieć na uwadze, że do każdego przedsięwzięcia w LSR są

		przypisane wskaźniki oraz budżet. Jeżeli LGD w trakcie realizacji LSR stwierdzi, iż nie ma innego podmiotu, który zrealizuje daną operację w ramach przedsięwzięcia to będzie mogła ją zrealizować aby osiągnąć zaplanowane wskaźniki. Ważne jest aby w LSR znalazły się informacje dotyczące obszarów/przedsięwzięć szczególnie ważnych dla LGD, w których LGD gotowa jest się podjąć realizacji operacji w celu zapewnienia pełnej kompletnej realizacji LSR. Ponadto do LSR powinny być dołączone odpowiednie procedury na wypadek wdrażania operacji własnej LSR.
4.	Zgodnie z poradnikiem dla LGD projekty grantowe powinny zostać uwzględnione w strategii już na etapie jej tworzenia (pod warunkiem, że LGD w ogóle decyduje się na wdrażanie PG, ponieważ nie jest to obowiązkowe). W przypadku gdy LGD na etapie wyboru LSR nie uwzględni w swojej strategii projektów grantowych /projektów własnych czy istnieją możliwość wprowadzenia tych projektów w czasie późniejszym po podpisaniu umowy?	Projekty grantowe powinny być wskazane w LSR choćby z uwagi na przypisanie do nich wskaźniki i budżet. Ponadto PG dają szansę wspierania podmiotów nieposiadających zdolności prawnej, co nie jest możliwe poza nimi, w związku z tym realizacja PG stanowi odzwierciedlenie zaangażowania LGD we współpracę w tych podmiotami. Wprowadzenie projektów grantowych po podpisaniu jest możliwe pod warunkiem wprowadzenia i uzasadnienia zmian w LSR i opracowania stosownych procedur.
REJESTR INTERESÓW		
5.	Poradnik dla LGD (wyd. III), str.15, Rejestr interesów członków organu decyzyjnego. Jakiego rodzaju relacje/powiązania pomiędzy członkami Rady uważa się za wystarczające/niezbędne do odnotowania w Rejestrze? Czy identyfikacja tych zagrożeń przeprowadzona przez LGD powinna być podparta materiałem dowodowym?	Nie istnieje formalny wymóg prowadzenia rejestru interesów członków organu decyzyjnego. Zaleca się jednakże jego stworzenie mając na względzie, wynikającą z art. 32 ust. 2 pkt b rozporządzenia 1303/2013, konieczność zapewnienia wyboru operacji bez dominacji jakiegokolwiek grupy interesu w organie decyzyjnym i unikania konfliktu interesów. Forma takiego rejestru nie została jednak uregulowana ogólnie i zależy w całości od decyzji LGD. Istotnym jest jednak, aby przyjęty przez grupę format umożliwiał identyfikację charakteru powiązań członków organu decyzyjnego z wnioskodawcami/poszczególnymi projektami. Do decyzji LGD należy też sposób, w jaki dokonywać będzie identyfikacji ww. zagrożeń, w tym zakres wykorzystania materiałów dowodowych (wydaje się jednak, iż materiały te mogłyby być wymagane jedynie w razie pojawienia się wątpliwości).
6.	Czy rejestr interesów członków organu decyzyjnego sporządza się przed każdym posiedzeniem mającym na celu ocenę wniosków, czy przed każdym ocenianym wnioskiem? A może rejestr interesów członków organu decyzyjnego sporządza się po wyborze na członka rady?	Zgodnie z art. 32 ust. 2 pkt b rozporządzenia 1303/2013 ani władze publiczne, ani żadna pojedyncza grupa interesu, nie mogą mieć więcej niż 49% praw głosu w podejmowaniu decyzji przez organ decyzyjny. Zapewnienie braku dominacji pojedynczej grupy interesu powinno być analizowane w kontekście konkretnej LSR, jej celów, przedsięwzięć i grup docelowych oraz uwzględniać powiązania branżowe. Dodatkowo odpowiedni parytet musi być zachowany każdorazowo na etapie głosowania. Oznacza to, iż także przed każdym posiedzeniem należy przeanalizować rozkład grup interesu członków organu decyzyjnego

		biorących udział w posiedzeniu i na podstawie wyników tej analizy dokonać stosownych wyłączeń z oceny operacji, aby zapewnić, iż obecne kworum zgodne jest z wymaganiami art. 32 ust. 2 pkt b rozporządzenia 1303/2013.
7.	Jak powinna wyglądać procedura bezstronności w biurze LGD skoro ta sama osoba ma doradzać, obsługiwać Radę LGD, pomagać przy realizacji projektu, rozliczać WOP, kontrolować? Czy to nie będzie ze sobą kolidowało? Czy taka relacja jest dopuszczalna?	Wymóg bezstronności dotyczy jedynie członków organu decyzyjnego. Nie będzie on weryfikowany w odniesieniu do pracowników biura LGD.
PARYTETY		
8.	Wniosek o wybór LSR zał. 4 dane członków Rady: Pytanie: czy do obliczenia parytetów w Radzie uwzględniamy wszystkie 4 sektory w tym sektor „mieszkańcy”?	LGD pozostają partnerstwem trójsektorowym, w którym jednakże, w okresie programowania 2014-2020, wymagany będzie także udział osób zamieszkujących obszar objęty lokalną strategią rozwoju. Należy przy tym zauważyć, iż członek LGD będący przedstawicielem mieszkańców może jednocześnie reprezentować w niej jeden z trzech sektorów tj. sektor publiczny, społeczny lub gospodarczy.
9.	Jakie dokumenty należy złożyć w przypadku gdy członkiem organu decyzyjnego będzie podmiot nieposiadający statutu ani osobowości prawnej np. koło gospodyń wiejskich	Dokumentem potwierdzającym przedstawicielstwo danego sektora w przypadku członków LGD reprezentujących w niej podmioty nieposiadające statutu ani osobowości prawnej tj. koło gospodyń wiejskich, kapele ludowe, zgodnie z Instrukcją wypełniania wniosku o wybór LSR jest potwierdzenie osób wchodzących w skład tego podmiotu.
10.	Jak należy definiować pojęcie „grupa interesu” w odniesieniu do składu rady decyzyjnej?	Definicja grupy interesu znajduje się w regulaminie konkursu na wybór LSR oraz w Poradniku dla LGD. Należy podkreślić, iż o ile podstawowe grupy interesu tożsame są z sektorami, z których składa się LGD tj. sektorem publicznym, społecznym i gospodarczym, to nie wyczerpują one listy pojedynczych grup interesu, które mogą się pojawić na poziomie podejmowania decyzji przez LGD.
11.	Zgodnie z § 4 ust. 1 pkt 1 lit f Regulaminu w konkursie o wybór mogą ubiegać się LSR, w skład których, oprócz przedstawicieli sektora publicznego (...) wchodzi przedstawiciele sektora społecznego i gospodarczego w tym mieszkańcy z obszaru objętego LSR, przy czym sektor społeczny, obejmuje w szczególności: organizacje pozarządowe (...), a sektor gospodarczy, obejmuje w szczególności podmioty prowadzące działalność gospodarczą, w tym przedsiębiorstwa społeczne, rolników i rybaków; Taki zapis sugeruje, że mieszkańcy mogą być	W skład LGD wchodzić muszą przedstawiciele instytucji publicznych, lokalnych partnerów społecznych i gospodarczych oraz mieszkańców, przy czym mieszkaniec może (ale nie musi) reprezentować w grupie jeden z ww. sektorów. Jeżeli zatem mieszkaniec nie jest przedsiębiorcą, ani rolnikiem, ani NGO ani JST należy wskazać, iż jest on przedstawicielem mieszkańców.

	<p>członkami LGD tylko, jeżeli są przedstawicielami sektora społecznego i gospodarczego.</p> <p>Jeżeli mieszkaniec (osoba fizyczna) nie jest przedsiębiorcą, ani rolnikiem, ani NGO ani JST to do jakiego sektora ma być zaliczony?</p>	
12.	<p>Czy grupa interesu, której udział w prawie głosu w organie decyzyjnym nie może przekroczyć 49% jest tożsama z zakresem sektora gospodarczego, społecznego lub publicznego, tj. czy przynależność do tego samego sektora jest równoznaczna z należeniem do tej samej grupy interesu?</p> <p>Przynależność do danego sektora jednocześnie przesądza o udziale wszystkich osób wchodzących w skład tego sektora do wspólnej grupy interesu. Przykładowo bowiem, cały sektor gospodarczy stanowi grupę osób połączonych więzami wspólnych interesów lub korzyści, której członkowie mają świadomość istnienia tych więzów. Wszystkie osoby/podmioty wchodzące w skład sektora gospodarczego mogą działać wspólnie w celu osiągnięcia wzajemnych korzyści jakimi może być szczególne wsparcie operacji polegających na rozwijaniu przedsiębiorczości na obszarze LSR.</p> <p>Osoby/podmioty należące do różnych sektorów również mogą tworzyć grupę interesu. Samorząd województwa na etapie oceny wniosku o wybór LSR powinien zbadać możliwość udziału grupy interesów w organie decyzyjnym jedynie na podstawie przedłożonych wraz z wnioskiem dokumentów. W przypadku gdy żaden z dokumentów załączonych do wniosku jak również informacje przedstawione w samym formularzu wniosku, nie wskazują ryzyka istnienia grupy interesu należy uznać, że dalsza weryfikacja warunku określonego w pytaniu 9 w części B2 w oparciu o inne dostępne źródła informacji nie jest konieczna.</p>	<p>Podstawowe grupy interesu tożsame są z sektorami, z których składa się LGD tj. sektorem publicznym, społecznym i gospodarczym i te sektory będą weryfikowane na etapie wyboru LSR, nie wyczerpują one jednakże listy pojedynczych grup interesu, które mogą się pojawić na poziomie podejmowania decyzji przez LGD na późniejszym etapie wdrażania LSR</p>

13.	<p>Proszę o jednoznaczne i precyzyjne odpowiedzi dot. reprezentantów sektora publicznego w Radzie LGD.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Czy np. Prezes Ludowego Klubu Sportowego będący jednocześnie przewodniczącym rady w Gminie uważany jest za sektor społeczny czy też publiczny? - Co z osobami decyzyjnymi w jednostkach podległych JST tj. dyrektorami Instytucji Kultury, Bibliotek, Szkół, GOPS itp. którzy mogą również aktywnie działać w organizacjach pozarządowych i z ich ramienia reprezentować sektor społeczny w Radzie LGD, czy takie podejście jest dopuszczalne? - Czy mieszkaniec gminy zatrudniony w Urzędzie gminy , Gminnego Ośrodka Pomocy Społ., Domu Kultury itp. z definicji ma być traktowany jako sektor publiczny czy społeczny? - Prosimy o jednoznaczne wytyczne dot. analizy powiązań członków rady z sektorem publicznym, obecne zapisy są bardzo niejasne w tym zakresie rodzą obawy o nadinterpretację tych powiązań a to z kolei bardzo utrudnia tworzenie Rad, których struktura będzie przecież podlegać ocenie. 	<p>Zaklasyfikowanie członka organu decyzyjnego do poszczególnych sektorów następuje na podstawie przedstawionych przez niego dokumentów potwierdzających przynależność do danego sektora zgodnie z informacjami zawartymi w Poradniku dla LGD. Nie ma formalnego zakazu, aby osoby powiązane służbowo z sektorem publicznym reprezentowały w LGD/organie decyzyjnym LGD sektor inny niż publiczny. W takim jednak przypadku, mając na uwadze potrzebę zapewnienia wyboru operacji przez organ niezdominowany przez jakąkolwiek grupę interesu, konieczne będzie uwzględnienie takiej osoby w co najmniej dwóch grupach interesu (publicznej i związanej z sektorem, który reprezentuje), i pilnowanie by żadna z grup obecnych w organie decyzyjnym nie przekroczyła progu 49%.</p>
14.	<p>Czy w Zarządzie LGD (w sytuacji gdy Rada jest osobnym organem) musi być zachowana trójsektorowość oraz czy muszą być zachowane parytety, że żadna z grup interesów nie może przekraczać 49%? . Czy istnieją formalne przeszkody, aby w zarządzie LGD zasiadali wyłącznie wójtowie gmin będących członkami LGD oraz w kontekście zapisów art. 32 ust.2 pkt. b) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z 17.12.2013 roku?</p>	<p>Zgodnie z art. 32 ust. 2 lit. b rozporządzenia 1303/2013 w skład LGD „wchodzą przedstawiciele władz publicznych, lokalnych partnerów społecznych i gospodarczych oraz mieszkańców, przy czym na poziomie podejmowania decyzji ani władze publiczne – określone zgodnie z przepisami krajowymi - ani żadna z grup interesu nie posiada więcej niż 49% ogólnej liczby głosów”.</p> <p>Powyższe przepisy nie określają w odniesieniu do jakich decyzji, podejmowanych przez LGD, ma być zachowany określony procentowo parytet głosów poszczególnych „grup interesów”. Nie wskazują one również co należy rozumieć przez określenie „decyzja”. Analiza powyższych przepisów prowadzi jednak do wniosku, że do decyzji podejmowanych przez LGD należą decyzje dotyczące wyboru operacji, gdyż zostało to wprost określone w art. 34 ust. 3 lit. b przedmiotowego rozporządzenia.</p> <p>Biorąc pod uwagę, że takie decyzje są podejmowane przez radę albo zarząd LGD, co wynika z art. 4 ust. 3 pkt 4 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności (Dz.U. poz. 378), skład tych organów powinien zapewniać zachowanie</p>

		<p>powyższego parytetu. Zastrzec jednak należy, że w sytuacji gdy zarządowi nie przypisano w statucie kompetencji do wyboru operacji, to powyższy wniosek nie odnosi się do tego organu.</p> <p>Oczywistym jest, że decyzje dotyczące wyboru operacji nie są jedynymi decyzjami, o których mowa w art. 32 ust. 2 lit. b rozporządzenia 1303/2013, do których podjęcia jest wymagane zachowanie wskazanego w tym przepisie parytetu głosów. Gdyby tak było prawodawca unijny nie wyodrębniłby w art. 34 ust. 3 lit. b tego rozporządzenia decyzji dotyczących wyboru operacji, tylko nadal posługiwałby się określeniem „decyzja” bez dopisku „dotycząca wyboru”.</p> <p>Literalna wykładania powyższych przepisów wskazuje, że w art. 32 ust. 2 lit. b chodzi o jakiegokolwiek decyzje podejmowane przez LGD, a więc jakiegokolwiek jej organ w jakimkolwiek zakresie. Taka wykładania wydaje się jednak zbyt daleko idąca, gdyż nie jest uzasadniona z punktu widzenia celu utworzenia LGD, jako podmiotu, który ma kierować rozwojem lokalnym. W myśl art. 32 ust. 1 przywołanego rozporządzenia wsparcie z europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych jest przeznaczone na rozwój lokalny kierowany przez społeczność. Dlatego wydaje się, że wymagany procentowy parytet głosów powinien być zachowany w odniesieniu do decyzji dotyczących istoty działania LGD tj. kierowania rozwojem lokalnym, w tym wykonywania zadań określonych w przywołanym powyżej art. 34 ust. 3.</p>
15.	<p>Wątpliwości budzi zapis Instrukcji do wniosku o wybór LSR - jakie podmioty sektora publicznego zaliczyć do „władzy publicznej” a jakie do „pozostałych”? „Poradnik ...” nie zawiera takiego podziału sektora publicznego jaki został przedstawiony w instrukcji do wniosku.</p> <p>Zdaniem SW do kategorii „władza publiczna” powinno się zaliczyć gminę i powiat. Inne podmioty sektora publicznego należą do kategorii „pozostałe”.</p>	Definicja władzy publicznej zawarta jest w poradniku dla LGD i w regulaminie konkursu.
16.	<p>Ustawa o RKLS w art. 4 określa kto tworzy LGD, tj. osoby fizyczne i prawne. Czy w skład członków zwyczajnych LGD mogą wchodzić podmioty nieposiadających osobowości prawnej np. koła gospodyń wiejskich, rady sołeckie nieposiadające ani statutu ani osobowości prawnej czy zdolności.</p>	Podmioty nieposiadające osobowości prawnej są reprezentowane w LGD przez osobę fizyczną, będącą ich członkiem.
17.	Jak wyliczać sektorowość i parytety skoro we wniosku	Sektorowość w organie decyzyjnym weryfikowana będzie na podstawie załącznika nr 4

	<p>pojawiają się sektory publiczno-społeczny, publiczny-mieszkaniec?</p>	<p>„Dane wszystkich członków organu decyzyjnego wnioskodawcy” do wniosku o wybór LSR. W załączniku tym należy wskazać m.in. sektor, którego przedstawicielem jest członek organu decyzyjnego LGD. Do wyboru są następujące opcje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sektor publiczny (władza publiczna) - sektor publiczny (pozostałe) - sektor społeczny - sektor gospodarczy (rybacki) - sektor gospodarczy (pozostałe) - mieszkańcy. <p>W przypadku gdy członek LGD jest jednocześnie przedstawicielem mieszkańców oraz jakiegokolwiek innego sektora, należy wybrać spośród następujących opcji:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sektor publiczny (władza publiczna) oraz mieszkańcy - sektor publiczny (pozostałe) oraz mieszkańcy - sektor społeczny oraz mieszkańcy - sektor gospodarczy (rybacki) oraz mieszkańcy - sektor gospodarczy (pozostałe) oraz mieszkańcy. <p>Powyższe opcje pozwalają jasno określić procentowy udział poszczególnych sektorów w organie decyzyjnym LGD. Dodatkowo umożliwiają one sprawdzenie czy wśród jego członków są mieszkańcy, a także jaką część sektora publicznego stanowi władza publiczna, a gospodarczego podmioty rybackie.</p>
18.	<p>Ile jest sektorów? Jak je określać?</p>	<p>Grupy pozostają partnerstwem trójsektorowym, w którym jednakże, w okresie programowania 2014-2020, wymagany będzie także udział osób zamieszkujących obszar objęty lokalną strategią rozwoju. Należy przy tym zauważyć, iż członek LGD będący przedstawicielem mieszkańców może jednocześnie reprezentować w niej jeden z trzech sektorów tj. sektor publiczny, społeczny lub gospodarczy.</p> <p>Klasyfikacja członków LGD do poszczególnych sektorów powinna przebiegać zgodnie z definicjami zawartymi w „Poradniku dla lokalnych grup działania w zakresie opracowania lokalnych strategii rozwoju na lata 2014-2020”. Zgodnie z nimi do sektora publicznego zalicza się gminy i powiaty oraz uczelnie publiczne, jednostki badawczo – rozwojowe, samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej, państwowe lub samorządowe instytucje kultury oraz państwowe lub samorządowe osoby prawne utworzone na podstawie odrębnych przepisów w celu wykonywania zadań publicznych, z wyłączeniem przedsiębiorców.</p> <p>Sektor społeczny tworzą organizacje pozarządowe, w tym fundacje i stowarzyszenia oraz podmioty prowadzące Centra Integracji Społecznej, Kluby Integracji Społecznej, Warsztaty Terapii Zawodowej, Zakłady Aktywizacji Zawodowej, kościoły i związki wyznaniowe, jeżeli</p>

		<p>ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego, także związki zawodowe i organizacje pracodawców, organizacje społeczno-zawodowe rolników oraz inne dobrowolne zrzeszenia i ruchy obywatelskie (Koła Gospodyń Wiejskich, rady sołeckie, rady parafialne itp.).</p> <p>Sektor gospodarczy z kolei to podmioty prowadzące działalność gospodarczą, w tym przedsiębiorstwa społeczne, rolnicy i rybacy.</p> <p>Należy przy tym zauważyć, iż na potrzeby określenia sektorów każdy rolnik traktowany jest, jako przedstawiciel sektora gospodarczego.</p>
19.	Czy i kiedy sprawdzana będzie sektorowość w zarządzie?	<p>Sektorowość w przypadku zarządu weryfikowana będzie na etapie wyboru LSR jedynie w sytuacji, gdy do jego właściwości należą zadania organu decyzyjnego tj. wybór operacji, które mają być realizowane w ramach LSR oraz ustalanie kwoty wsparcia.</p>
20.	Czy przedsiębiorca będący członkiem Rady LGD będący równocześnie członkiem Rady Gminy jest traktowany jako sektor prywatny czy publiczny?	<p>Zaklasyfikowanie członka organu decyzyjnego do poszczególnych sektorów następuje na podstawie przedstawionych przez niego dokumentów potwierdzających przynależność do danego sektora. Nie ma formalnego zakazu, aby osoby powiązane służbowo z sektorem publicznym reprezentowały w LGD/organie decyzyjnym LGD sektor inny niż publiczny. Mając jednakże na uwadze potrzebę zapewnienia wyboru operacji przez organ niezdominowany przez jakąkolwiek grupę interesu zaleca się, aby LGD przyjęła w swych wewnętrznych procedurach, regulujących pracę organu decyzyjnego, takie rozwiązania, które ograniczą reprezentowanie sektora społeczno-gospodarczego przez osoby związane z sektorem publicznym. Pozwoli to uniknąć sytuacji z okresu programowania 2007-2013, gdy stosunkowo często sektor publiczny dominował w LGD, między innymi dlatego, iż możliwe było członkostwo w LGD osób fizycznych, będących pracownikami instytucji publicznych, a w konsekwencji ich powoływanie do rady.</p> <p>Należy jednakże podkreślić, iż ostateczne rozwiązanie powyższej kwestii jest autonomiczną decyzją LGD, która sama decyduje w jaki sposób ureguluje funkcjonowanie swojego organu decyzyjnego i zapewni, aby było ono zgodne z art. 32 ust. 2 pkt b rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013 r., str. 320, z późn. zm.) stanowiącym, iż na poziomie podejmowania decyzji w organie decyzyjnym LGD ani władze publiczne ani żadna</p>

		z grup interesu nie posiada więcej niż 49% ogólnej liczby głosów.
21.	W instrukcji wypełniania wniosku wskazano, że „dokumentem potwierdzającym przedstawicielstwo osób fizycznych w składzie organu decyzyjnego LGD jest oświadczenie o zamieszkanu/zameldowaniu na obszarze objętym LSR bądź prowadzeniu działalności na obszarze objętym LSR”. Zapis taki (w powiązaniu z dalszymi punktami instrukcji wypełniania wniosku traktującymi konkretnie o przedsiębiorcach) wskazywać może, że warunkiem koniecznym do spełnienia w przypadku udziału osób fizycznych w składzie organu LGD jest wykazanie miejsca zamieszkania na obszarze LSR lub wykazanie prowadzenia działalności na tym obszarze.	Przedstawicielstwo osób fizycznych w składzie organu decyzyjnego należy weryfikować w oparciu o oświadczenie o zamieszkanu/zameldowaniu na obszarze objętym LSR.
22.	<p>Instrukcja wypełnienia wniosku w zakresie wytycznych dotyczących uzupełnienia załącznika nr 4 (dane wszystkich członków organu decyzyjnego wnioskodawcy) nie odnosi się do rolników prowadzących nie zarejestrowaną w CEIDG działalność w ramach prowadzenia gospodarstwa rolnego.</p> <p>Sugeruje się uściślić informacje poprzez jednoznaczne wskazanie czy na potrzeby konkursu na wybór LSR rolnicy niezarejestrowani w CEIDG są traktowani jak przedstawiciele sektora gospodarczego (podobnie jak osoby fizyczne prowadzące zarejestrowaną działalność gospodarczą). W przypadku gdy rolnik może reprezentować sektor gospodarczy sugeruje się uściślenie informacji zawartych w instrukcji wypełniania wniosku poprzez jednoznaczne wskazanie jakie dokumenty należy przedłożyć w celu potwierdzenia przedstawicielstwa w danym sektorze.</p>	<p>Zgodnie z informacją zawartą w Poradniku dla LGD na potrzeby określenia sektorów każdy rolnik traktowany jest, jako przedstawiciel sektora gospodarczego.</p> <p>W takim przypadku potwierdzeniem przedstawicielstwa danego sektora będzie zaświadczenie z KRUS o ubezpieczeniu.</p>
UZUPEŁNIENIE WNIOSKU O WYBÓR LSR		
23.	§8 ust.4 Regulaminu – przewiduje tylko jedno uzupełnienia wniosku, natomiast w Poradniku dla LGD (wyd. III) s.47: zapisano, iż „propozycja kryteriów wyboru operacji opracowana przez LGD będzie podlegać ocenie komisji	Każdorazowa zmiana kryteriów wyboru operacji, o której mowa w Poradniku dla LGD nie odnosi się do konkursu tylko do okresu realizacji LSR. Ocenione i zatwierdzone w efekcie wyboru kryteria będą bowiem mogły być przez grupę zmieniane po podpisaniu umowy ramowej. Taka zmiana za każdym razem będzie wymagać jednak akceptacji Samorządu

	<p>wybierającej w trakcie konkursu na wybór LSR, a ich każdorazowa zmiana będzie wymagała akceptacji SW.”</p> <p>Pytanie: Podczas wyboru LSR przewidziane jest tylko jedno uzupełnienie (§8 ust.4 Regulaminu), zatem co oznacza „každorazowa” zmiana kryteriów wyboru operacji podczas trwania konkursu?</p>	<p>Województwa z którym LGD podpisała umowę ramową.</p>
24.	<p>Par. 8 ust. 4 mówi , iż usunięcie braków we wniosku lub poprawienie w nim oczywistych omyłek nie może prowadzić do jego istotnej modyfikacji. Jak należy postąpić w sytuacji gdy LGD dokona modyfikacji, jakie wyciągnąć sankcje?</p>	<p>Zgodnie z art. 10 ust. 3 usunięcie braków we wniosku lub poprawienie w nim oczywistych omyłek nie może prowadzić do jego istotnej modyfikacji. Z kolei regulamin konkursu precyzuje, iż przez istotną modyfikację wniosku rozumie się zmiany wniosku niebędące następstwem wezwania, o którym mowa w ust. 4, zmiany LSR niebędące następstwem poprawienia w niej oczywistych omyłek, a także uzupełnianie złożonego wniosku o dodatkowe załączniki fakultatywne. Elementy wniosku o wybór LSR poddane istotnej modyfikacji nie będą brane pod uwagę w toku postępowania w sprawie oceny spełniania warunków wyboru i w sprawie wyboru LSR (badając spełnianie warunków wyboru i ustalanie punktacji w oparciu o kryteria wyboru) - po uwagę będą brane odpowiednie elementy sprzed istotnej modyfikacji.</p>
25.	<p>Regulamin konkursu § 2 ust 5. Obliczania i oznaczania terminów związanych z wykonywaniem czynności w toku konkursu dokonuje się zgodnie z przepisami Kodeksu cywilnego dotyczącymi terminów, z tym że jeżeli koniec terminu do wykonania czynności przypada na sobotę, termin upływa w najbliższy dzień roboczy</p> <p>Pytanie: Dosłowne brzmienie sugeruje, że jeżeli koniec terminu przypada na sobotę to upływa w piątek (najbliższy dzień roboczy)?</p>	<p>Intencją przepisu było, aby termin w takiej sytuacji przypadał w najbliższym następnym dniu roboczym. W przeciwnym razie przepis nie miałby sensu.</p>
26.	<p>Karta oceny wniosku pkt A1.4 Do wniosku załączono LSR w wersji papierowej albo elektronicznej (na elektronicznym nośniku danych).</p> <p>Pytanie: Spójnik "albo" oznacza alternatywę rozłączną, więc jak LGD załączyło wersję papierową i elektroniczną LSR to czy powinno zaznaczyć się „nie”?</p>	<p>Na tym etapie oceny wstępnej wniosku o wybór LSR (część A karty oceny) należy zweryfikować, czy do wniosku załączono LSR w jakiegokolwiek postaci. Jej brak, zgodnie z art. 10 ust. 1 pkt. 2 ustawy o rozwoju lokalnym oznacza bowiem, iż wniosek pozostawia się bez rozpatrzenia. Na kolejnym etapie weryfikacji karty oceny (część B karty) sprawdza się już szczegółowo, czy dołączono wersję papierową i elektroniczną, a w przypadku braku którejkolwiek z nich wzywa się wnioskodawcę do uzupełnień.</p>

27.	<p>W dokumentach związanych z konkursem na wybór LSR (m.in. Regulamin Konkursu, karta oceny wniosku o wybór LSR) odniesiono się do pojęcia „oczywistej omyłki” jednocześnie nie definiując tego pojęcia.</p> <p>Sugeruje się uściślenie informacji zawartych w dokumentach poprzez wskazanie wytycznych dotyczących zakresu błędu jaki można uznać za „oczywistą omyłkę”. Mając na względzie konieczność jednolitego wdrażania programów operacyjnych oraz wagę kwalifikowalności popełnionego przez Wnioskodawcę błędu, konieczne jest wskazanie dopuszczalnego zakresu możliwego do popełnienia błędu, który może jeszcze zostać uznany za oczywistą omyłkę (np. czy niespójne informacje zawarte w dwóch różnych rozdziałach LSR można traktować jako oczywistą omyłkę; czy niedopełnienie warunków edytorskich poprzez przykładowo zastosowanie innej czcionki można traktować jako oczywistą omyłkę)</p>	<p>Do sprecyzowania terminu „oczywista omyłka” można posłużyć się treścią wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Krakowie z dnia 7 sierpnia 2012 r. III SA/Kr 933/11, który stanowi że oczywistość błędu pisarskiego, rachunkowego czy też innego wynikać powinna bądź z natury samego błędu, bądź z porównania rozstrzygnięcia z uzasadnieniem, z treścią wniosku czy też innymi okolicznościami. Oczywista omyłka w rozumieniu przepisu art. 113 § 1 k.p.a. to widoczne, niezgodne z zamierzonym, niewłaściwe użycie wyrazu, widocznie mylna pisownia czy też opuszczenie jakiegoś wyrazu. Oczywistą omyłką są błędy popełnione w zakresie sprecyzowania danych strony przez określenie miejsca i daty jej urodzenia oraz miejsca zamieszkania. (LEX nr 1697561).</p>
28.	<p>Czy już na etapie składania wniosku o wybór LSR tj. najpóźniej w grudniu br. LGD musi dołączyć aktualny KRS, czy wystarczy uchwała Walnego Zebrania Członków o wyborze np. członków Rady czy zmiany Statutu? Biorąc pod uwagę tryb prac naszego Sądu Rejonowego zdecydowana większość zmian nie zostanie zatwierdzona przed końcem tego roku.</p>	<p>Odpis z KRS nie stanowi załącznika do wniosku o wybór LSR.</p>
29.	<p>Proszę o wyjaśnienie § 8 pkt 7 Regulaminu konkursu związanego z czasem, w jakim LGD powinna dokonać dodatkowych wyjaśnień. Na jakiej podstawie możliwe jest samodzielne określenie przez Organizatora tego terminu?</p>	<p>Zgodnie z §8 ust. 7 regulaminu konkursu „W przypadku gdy na podstawie uzupełnionych braków lub poprawek oczywistych omyłek organizator nie jest w stanie stwierdzić czy dany warunek udziału w konkursie jest spełniony, może wezwać wnioskodawcę do złożenia w wyznaczonym terminie wyjaśnień”. Termin ten nie został ogólnie określony, co oznacza, iż decyzja odnośnie jego ustalenia pozostawiona została w gestii zarządu województwa, pełniącego funkcję organizatora konkursu.</p>
30.	<p>W pkt 13 w części B2 karty oceny wniosku o wybór LSR wskazano, że w czasie oceny spełnienia warunków udziału w konkursie podlegać będzie sprawdzenie czy cele LSR są zgodne z celami określonymi dla RLKS we wszystkich</p>	<p>Zgodność LSR z celami określonymi w realizowanych programach stanowi warunek udziału w konkursie, i jako taka wymaga zweryfikowania w części B karty oceny. Oczywiste omyłki może poprawi Zarząd Województwa ale może też wezwać do wykonania tej poprawki LGD – stąd pole „DO UZUP”</p>

	<p>programach, o sfinansowanie, których ubiega się Wnioskodawca. Jednocześnie dla w/w zakresu weryfikacji wskazano możliwość wyboru pola „TAK”/ „NIE”/ „DO UZUPEŁNIENIA”.</p> <p>Konieczność weryfikacji zgodności celów LSR z celami RLKS wykracza poza zakres oceny formalnej i dotyczy w istocie oceny merytorycznej LSR. Jednocześnie karta oceny wniosku o wybór LSR umożliwia wezwanie Wnioskodawcy do uzupełnienia w przypadku gdy w oparciu o przedłożoną LSR nie będzie możliwe określenie spełnienia warunku ujętego w pkt 13. W związku z powyższym oraz mając na uwadze, że w LSR Wnioskodawca może dokonać poprawy jedynie oczywistych omyłek, nie jest jasne w jakich okolicznościach Samorząd Województwa może wezwać Wnioskodawcę do złożenia wyjaśnień w zakresie zgodności celów LSR z celami RLKS.</p> <p>W przypadku gdy pytanie 13 dotyczy weryfikacji jedynie zawarcia w LSR informacji o zgodności celów LSR z celami RLKS sugeruje się korektę informacji w kolumnie „uszczegółowienie kryterium” przy jednoczesnym usunięciu w karcie opcji „DO UZUPEŁNIENIA” dla tego pytania.</p>	
31.	<p>W pkt 14 w części B2 karty oceny wniosku o wybór LSR wskazano, że w czasie oceny spełnienia warunków udziału w konkursie podlegać będzie sprawdzenie czy określono powiązanie LSR ze strategią województwa obszaru objętego LSR. Jednocześnie dla w/w zakresu weryfikacji wskazano możliwość wyboru pola „TAK”/ „NIE”/ „DO UZUPEŁNIENIA”.</p> <p>W związku z powyższym oraz mając na uwadze, że w LSR Wnioskodawca może dokonać poprawy jedynie oczywistych omyłek, nie jest jasne w jakich okolicznościach Samorząd Województwa może wezwać Wnioskodawcę do złożenia wyjaśnień w zakresie niezbędnym do ustalenia powiązania</p>	jw

	<p>LSR ze strategią województwa. Ponadto dlaczego badanie warunku zgodności z dokumentami planistycznymi obowiązującymi na obszarze objętym LSR zawężone jest jedynie do strategii województwa i pomija np. zgodność ze strategią gmin lub powiatów? Sugeruje się usunięcie w karcie oceny wniosku opcji „DO UZUPEŁNIENIA” dla tego pytania. W opinii SWO nie istnieje bowiem możliwość wezwania do uzupełnienia przez Wnioskodawcę LSR w zakresie wykazania jej zgodności ze strategią województwa przy jednoczesnym zachowaniu warunku dotyczącego możliwości usunięcia jedynie oczywistych omyłek (a nie braków).</p>	
32.	<p>Zgodnie z §4 ust. 1 pkt 2a regulaminu konkursu warunkiem wyboru LSR jest spełnienie wymagań redakcyjno-edytorskich, o których mowa w §6 ust. 1 i 2 regulaminu. Mając na uwadze powyższe warunkiem koniecznym nie jest spełnienie wymagań redakcyjno-edytorskich wskazanych w §6 ust. 3 regulaminu do których należy przedłożenie LSR w wersji zarówno elektronicznej jak i papierowej. Obecne zapisy regulaminu wskazują zatem, że nie przedłożenie LSR w wersji elektronicznej zgodnej z wersją papierową nie może stanowić podstawy do stwierdzenia, że LSR nie spełnia warunku udziału w konkursie. Jednocześnie jednak zapisy karty oceny wniosku o wybór LSR jak i zapisy instrukcji wypełnienia wniosku jednoznacznie wskazują odmienne stanowisko (LSR w wersji elektronicznej jest załącznikiem obowiązkowym zgodnie z częścią B1.2 karty oceny wniosku o wybór LSR).</p> <p>Sugeruje się ujednoczenie zapisów Regulaminu konkursu, karty oceny LSR oraz instrukcji wypełnienia wniosku poprzez jednoznaczne wskazanie czy przedłożenie LSR w wersji elektronicznej jest warunkiem koniecznym udziału w konkursie o wybór LSR</p>	<p>Zgodnie z §5 ust. 1 regulaminu do formularza wniosku – stanowiącego załącznik nr 1 do regulaminu należy załączyć wskazane w nim dokumenty obligatoryjne oraz dokumenty potwierdzające spełnianie kryteriów określonych w załączniku nr 2 do niniejszego regulaminu. LSR w wersji papierowej jak i elektronicznej zostały wskazane we wniosku, jako załączniki obligatoryjne.</p>

33.	<p>Zgodnie z §8 ust. 5 regulaminu konkursu jeżeli Wnioskodawca nie usunął w terminie braków lub oczywistych omyłek, organizator pozostawia wniosek bez rozpatrzenia informując o tym wnioskodawcę w formie pisemnej. Jednocześnie w §8 ust. 12 regulaminu konkursu określono, że w przypadku niespełnienia warunków udziału w konkursie organizator informuje o odrzuceniu wniosku z pouczeniem o możliwości złożenia skargi do sądu administracyjnego. Analiza powyższych zapisów nie wskazuje jednoznacznie czy Wnioskodawca ma prawo do odwołania się od pozostawienia wniosku bez rozpatrzenia w przypadku gdy czynność taka jest następstwem nie uzupełnienia braków/ nie usunięcia oczywistych omyłek pisarskich. Jednocześnie regulamin konkursu nie zawiera wzoru pism kierowanych do Wnioskodawcy zawierających stosowne pouczenia.</p> <p>W celu jednolitego wdrażania działań przez samorządy województw sugeruje się opracowanie wzorów pism wysyłanych do Wnioskodawców w szczególności informujących o pozostawieniu wniosku bez rozpatrzenia/ odrzuceniu wniosku.</p>	<p>Ustawa o rozwoju lokalnym nie zakazuje złożenia skargi do sądu administracyjnego w odpowiedzi na pismo informujące o pozostawieniu wniosku bez rozpatrzenia. Informacja o pozostawieniu wniosku bez rozpatrzenia może być zaskarżona do WSA zgodnie z art. 3 § 2 pkt 4 Prawa o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (skarga poprzedzona wezwaniem do usunięcia naruszenia prawa, zgodnie z art. 52 § 3 tej ustawy). Regulamin nie określa wzorów pism – w razie takiej potrzeby wzory pism może opracować organizator konkursu.</p>
Zapisy w LSR, aktualizacja LSR i wskaźników		
34.	<p>Czy możliwe będzie przesuwanie środków pomiędzy działaniami w ramach wdrażania LSR w trakcie realizacji umowy ramowej? Np. z działań infrastrukturalnych na projekt grantowy?</p>	<p>Istnieje możliwość dokonania przedmiotowych modyfikacji pod warunkiem wprowadzenia i uzasadnienia stosownych zmian w LSR .</p>
35.	<p>Czy prawdą jest, że do 2018 roku LGD nie może aktualizować LSR pod kątem wskaźników?</p>	<p>Nie istnieje formalny zakaz aktualizowania LSR pod kątem wskaźników do końca 2018 r. Należy jednakże zauważyć, iż zmiana taka wymagałaby zmiany umowy ramowej, na którą zgodę musiałby wyrazić Samorząd Województwa. Biorąc pod uwagę, że do końca 2018 r. LGD musi osiągnąć poziom co najmniej 50% każdego ze wskaźników produktu, który został przewidziany do realizacji w latach 2016 – 2018, a w przypadku gdy LSR przewiduje finansowanie w ramach RPO dodatkowo zrealizuje w co najmniej 85%, wskaźników ujętych w Ramach Wykonania, zmiana taka musiałaby być uzasadniona. Dodatkowo należy pamiętać, iż zgodnie z zapisami § 10 ust. 3 pkt 4 formularza umowy ramowej „zmiana</p>

		umowy oraz jej załączników nie może wpływać na zmniejszenie na wniosek LGD środków zaplanowanych do finansowania realizacji LSR do końca 2018 i 2021 roku w budżecie LSR, określonych w załączniku nr 1 do umowy”. Powyższe oznacza zatem, iż ewentualna aktualizacja wskaźników będzie musiała się odbywać w ramach kwoty zaplanowanej do realizacji do końca 2018 r.
36.	<p>Czy wybór kluczowych grup docelowych i obszarów interwencji określonych w danym LSR ma wykluczać z możliwości wsparcia innych grup docelowych (np. innych grup defaworyzowanych niż te określone w LSR) w ramach ogłaszanych konkursów tematycznych? czy grupy docelowe i obszary interwencji należy jedynie odpowiednio opatrzyć dodatkowymi punktami na etapie oceny projektu?</p> <p>Czy wszystkie cele i przedsięwzięcia muszą zawierać innowacyjne podejście, nastawione na ochronę środowiska i zmiany klimatu?</p>	<p>W LSR należy wskazać grupy defaworyzowane, które uzyskają wsparcie w jej ramach. Określić w niej także należy grupy docelowe przedsięwzięć realizowanych w ramach LSR. Do LGD należy decyzyjnie wskazać które z powyższych grup uzyskają/będą mogły ubiegać się o pomoc.</p> <p>Nie ma wymogu nakazującego, aby wszystkie cele i przedsięwzięcia zawierały innowacyjne podejście, nastawione na ochronę środowiska i zmiany klimatu. W Poradniku dla LGD zachęca się jedynie grupy, aby poprzez odpowiednie zaprojektowanie kryteriów wyboru operacji, wybierały innowacyjne operacje w obszarze ochrony środowiska czy przeciwdziałania zmianom klimatycznym.</p>
37.	Jak definiować grupy defaworyzowane i czy muszą się odnosić wyłącznie do defaworyzacji w kontekście dostępu do rynku pracy?	Grupy defaworyzowane nie muszą odnosić się wyłącznie do defaworyzacji w kontekście dostępu do rynku pracy, jednakże grupy wykluczone/defaworyzowane przede wszystkim odnoszą się do wykluczenia z rynku pracy. Zadaniem LGD jest określenie czy występują defaworyzowane osoby, jakiej grupy wykluczenia dotyczą i w jakim stopniu występują na obszarze LSR. Po analizie LGD określa czy udzielić pomocy i w jakiej formie.
38.	<p>Regulamin konkursu §10 6. W przypadku LSR przewidzianej do współfinansowania ze środków więcej niż jednego EFSI, wyboru dokonuje się, jeżeli przynajmniej w ramach jednego funduszu dostępne są środki finansowe, przy czym jeżeli środki finansowe dostępne są jedynie w ramach EFMR, LSR musi spełniać warunki, o których mowa w § 4 ust. 3 pkt 2.</p> <p>Pytanie: Jeżeli LSR (przewidziana do realizacji z więcej niż jednego funduszu) zostanie wybrana a środki dostępne będą tylko z jednego funduszu to oznacza, iż strategia staje się jednofunduszowa i LGD musi ją zaaktualizować?</p>	Tak.
39.	Dokumentacja konkursowa na wybór LSR nie zawiera wymogu stosowania obowiązkowych wskaźników,	Poradnik dla LGD w rozdziale V wskazuje, iż załącznik nr 1 do niniejszego poradnika stanowi listę obowiązkowych obszarów tematycznych i wskaźników dla PROW 2014-2020.

	<p>o których mowa w „Poradniku dla LGD ...” – rozdział V Cele i wskaźniki, (str. 42). Czy mimo to LGD powinna zastosować wskaźniki wymienione w poradniku?</p> <p>Dokumentacja konkursowa nie wskazuje na konieczność stosowania obowiązkowych wskaźników wymienionych w „Poradniku dla LGD...”. Instrukcja wypełniania wniosku o wybór LSR zaleca, aby stosować wskazówki i porady w zakresie przygotowania LSR wymienione w poradniku. W związku z powyższym zdaniem SW zasadne jest zastosowanie oprócz własnych wskaźników także tych opisanych w poradniku.</p>	<p>Oznacza to że każda LSR w przypadku realizacji operacji w danym zakresie musi zawierać co najmniej te obowiązkowe wskaźniki.</p>
40.	<p>Jaki zapis powinien znaleźć się w LSR w przypadku gdy do LGD przystępuje miasto o wielkości ponad 20 tys. mieszkańców, a LSR będzie finansowana wyłącznie ze środków EFRROW?</p>	<p>W LSR może taki zapis się znaleźć, ale nie musi. Brak takiego zapisu nie dyskwalifikuje LSR. Brak możliwości wsparcia większych miast wynika już z PROW 2014-2020 oraz rozporządzenia MRiRW w sprawie podziałania „Wsparcia na wdrażanie operacji w ramach LSR” (Dz. U. poz. 1570) i zostanie potwierdzony także w § 3 ust. 2 umowy ramowej. Stosowna informacja w LSR miałaby przede wszystkim walor informacyjny dla potencjalnych beneficjentów.</p>
41.	<p>Zmiany umowy ramowej nie mogą wpłynąć na zmianę ilości pkt uzyskanych w dniu wyboru LGD do realizacji LSR. Co wobec tego z punktami uzyskanymi za skład Rady, jeśli wykazę osobę poniżej 35-roku życia, a międzyczasie przekroczy ona ten pułap wiekowy?</p>	<p>Zgodnie z § 10 ust. 3 pkt 5 Umowy o warunkach i sposobie realizacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność „zmiana umowy oraz jej załączników nie może wpływać na zmniejszenie liczby punktów otrzymanych przez LGD w poszczególnych kryteriach w ramach oceny LSR”. W związku z powyższym LGD, która uzyskała punkty w ramach kryterium nr 2 za posiadanie w składzie organu decyzyjnego osoby poniżej 35 roku życia, będzie musiała zapewnić udział takiej osoby w pracach tego organu do końca realizacji LSR. Nie oznacza to jednak, że musi być to ta sama osoba. Postanowienie w umowie ramowej mówi o zmianach umowy i jej załączników a nie chociażby o naturalnych procesach jak upływ czasu, który przekłada się na starzenie się każdego człowieka, w tym także członków rady.</p>
KOMISJA WYBIERAJĄCA		
42.	<p>Komisja Wybierająca - czy ekspertem może być pracownik samorządu województwa lub jednostki podległej samorządowi?</p>	<p>Nie istnieją przeszkody formalno-prawne uniemożliwiające powołanie pracowników jednostek podległych samorządowi, jako ekspertów komisji ds. wyboru LSR, o ile spełniają przesłanki określone w odrębnych przepisach. W świetle art. 49 ust. 6 ustawy z dnia 11</p>

		lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020 (Dz. U. poz. 1146 oraz z 2015 r. poz. 378) wątpliwości budzi natomiast udział w niej w roli ekspertów pracowników samorządu województwa. Zgodnie bowiem z przywołanym powyżej przepisem właściwa instytucja zawiera z kandydatem na eksperta umowę dotyczącą udziału w wyborze projektów. Powstaje zatem pytanie o możliwość zawarcia takiej umowy z pracownikiem samorządu województwa. Zgodnie ze stanowiskiem Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju jako resortu właściwego do interpretacji przepisów ww. ustawy pracownicy urzędu marszałkowskiego nie mogą być wskazywani jako eksperci.
43.	Czy eksperci, o których mowa w art. 3 ustawy o rozwoju lokalnych z udziałem lokalnej społeczności z dnia 20 lutego 2015 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 378) muszą zostać wyłonieni w drodze postępowania konkursowego czy mogą być wyznaczeni przez zarząd?	Zgodnie z art. 49 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020 (Dz. U. poz. 1146 oraz z 2015 r. poz. 378) „właściwa instytucja może wyznaczyć ekspertów...” Wydaje się jednak oczywiste, że wyznaczenie powinno być poprzedzone ogłoszeniem o naborze kandydatów na ekspertów.
44.	Czy przedstawiciele zarządu województwa, o których mowa w art. 3 ust. 2 ww. ustawy to członkowie zarządu województwa czy osoby upoważnione przez zarząd województwa?	Ustawa o rozwoju lokalnym nie wprowadza wymogu reprezentacji zarządu województwa w komisji ds. wyboru LSR przez członków zarządu. Przedstawicielami zarządu w komisji mogą być więc osoby posiadające stosowne upoważnienie.
45.	Zgodnie z art. 3 ust. 2 ww. ustawy w skład komisji wchodzi przedstawiciele zarządu województwa i eksperci. Natomiast art. 3 ust. 4 ww. ustawy wskazuje, że na wniosek ministra właściwego do spraw rozwoju wsi, ministra właściwego do spraw rybołówstwa lub ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego, zarząd województwa powołuje w skład komisji nie więcej niż po dwóch przedstawicieli wskazanych przez każdego z tych ministrów. Mając na uwadze powyższe w jaki sposób należy interpretować zapis art. 3 ust 3 ww. ustawy, który mówi, że eksperci stanowią co najmniej jedną trzecią składu komisji? Czy warunek ten dotyczy komisji złożonej jedynie z przedstawicieli zarządu i ekspertów (zgodnie z art. 3 ust. 2 ww. ustawy)? Czy do liczebności komisji należy też wliczać przedstawicieli ministerstw?	Liczbę ekspertów należy odnieść do składu komisji uwzględniającego także zgłoszonych do komisji przedstawicieli ministra właściwego do spraw rozwoju wsi, ministra właściwego do spraw rybołówstwa lub ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego.

46.	Jakie wymagania musi spełnić kandydat na eksperta komisji, o którym mowa w art. 3 ust. 3 ww. ustawy?	Wymagania względem ekspertów określone zostały w art. 49 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020 (Dz. U. poz. 1146 oraz z 2015 r. poz. 378).
47.	Czy w regulaminie działania komisji, o którym mowa w art. 3 ust. 1 można ustalić dodatkowe warunki decydujące o bezstronności kandydata na eksperta?	Tak
48.	Czy zarząd województwa może udzielić upoważnienia dla dyrekcji departamentu do załatwiania wszelkich spraw związanych z konkursem na wybór strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (LSR) w ramach inicjatywy LEADER, objętego PROW na lata 2014-2020, w tym do dokonywania wszystkich czynności w ramach postępowania w sprawie wyboru strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (LSR). Jeśli istnieje taka możliwość proszę o wskazanie podstawy prawnej regulującej tę ewentualność.	Zgodnie z art. 45 ust. 1 ustawy o samorządzie województwa, zarząd województwa wykonuje zadania województwa przy pomocy urzędu marszałkowskiego i wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych.
49.	Zgodnie z art. 3.1 ustawy o RLKS Komisję do konkursu powołuje zarząd województwa, zgodnie z ust. 4 tegoż artykułu, Minister właściwy wskazuje przedstawiciela ministerstwa do Komisji. 1. W związku z możliwością złożenia LSR w ramach dwóch funduszy, czy MRiRW wskaże do komisji SW dwóch przedstawicieli (PROW, Rybactwo i Morze), których następnie powoła zarząd SW do Komisji ? Kiedy SW otrzymają taką informację, z uwagi na fakt, że liczba członków komisji warunkuje liczbę ekspertów (1/3 składu)	Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi, korzystając z uprawnienia nadanego ustawą o rozwoju lokalnym wystąpił z wnioskiem o uwzględnienie przedstawicieli Ministerstwa w komisji ds. wyboru LSR w Województwie Podlaskim i Kujawsko-Pomorskim. Nie przewiduje się kolejnych wniosków w tym zakresie.
50.	Zgodnie z art. 49. 1. ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 właściwa instytucja wyznacza ekspertów do udziału w wyborze projektów do dofinansowania (Komisja). a) Czy w związku z ww. artykułem IZ przewiduje inne, bardziej szczegółowe kryteria dla wyboru ekspertów ? Czy SW może takie kryteria określić?	Ad. a MRiRW nie przewiduje wydawania dodatkowych kryteriów wyboru ekspertów. Nie ma jednak przeszkód, aby SW same określiły takie kryteria. Ad. b Kwestia do rozstrzygnięcia przez SW Ad. c MRiRW nie dysponuje listą dostępnych ekspertów w zakresie tworzenia strategii

	<p>b) Z uwagi na obowiązek SW, polegający na ujęciu zasad wynagradzania ekspertów w Regulaminie działania Komisji (art. 3 ust 1, pkt 3 ustawy o RLKS), proszę o odpowiedź z jakich środków SW może finansować wynagrodzenie ekspertów ?</p> <p>c) Czy MRiRW dysponuje listą dostępnych ekspertów w zakresie tworzenia strategii?</p>	
51.	<p>Czy przewiduje się przygotowanie wytycznych dla wszystkich SW w zakresie powoływania komisji wybierającej LSR-y?</p> <p>Sugeruje się zastosowanie wspólnych dla wszystkich SW wytycznych dotyczących powoływania komisji.</p>	Nie przewiduje się przygotowania dodatkowych wytycznych.
52.	<p>Czy komisja wybierająca LSR-y będzie również zobowiązana każdorazowo oceniać zmiany do umowy o sposobie i realizacji LSR?</p> <p>Zgodnie z rozporządzeniem 1303/2013 art. 33 ust 3. strategie wybierane są przez komisję. Zapis sugeruje zatem, że komisja powoływana jest tylko na etap wyboru LSR-ów, a zmiany umowy nie wymagają oceny komisji.</p>	Nie, komisja kończy prace z chwilą zakończenia konkursu. Zmiany umowy ramowej ocenia Samorząd Województwa, z którym LGD podpisała umowę.
53.	<p>Czy jest określona procedura powoływania ekspertów? Czy są określone wymagania dotyczące doświadczenia i wiedzy ekspertów?</p>	Zgodnie z art. 3 ust. 3 do powoływania ekspertów stosuje się art. 49 ust. 6 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020 (Dz. U. poz. 1146 oraz z 2015 r. poz. 378). Art. ten określa również minimalne wymagania odnośnie ekspertów.
54.	<p>Zgodnie z § 9 ust. 17 Regulaminu Konkursu na wybór LSR organizator przygotowuje projekt uchwały w sprawie wyboru LSR. Regulamin Konkursu jak i akty prawne regulujące RLKS wyraźnie wskazują, że wyboru LSR dokonuje Komisja w drodze uchwały. Wątpliwości zatem budzi zasadność nałożonego Regulaminem Konkursu obowiązku przygotowania przez organizatora projektu uchwały w sprawie wyboru LSR jako kluczowego dokumentu potwierdzającego wyniki pracy Komisji w</p>	Zgodnie z art. 3 ust. 7 ustawy o rozwoju lokalnym „obsługę komisji zapewnia zarząd województwa”. W związku z powyższym do niego należy czynność techniczna, jaką jest przygotowanie projektu uchwały.

	zakresie oceny LSR W celu ujednoczenia zasad i usprawnienia pracy Komisji dokonującej wyboru LSR sugeruje się usunięcie z regulaminu konkursu nałożonego na organizatora konkursu obowiązku przygotowania projektu uchwały w sprawie wyboru LSR	
55.	Proszę o wyjaśnienie § 9 pkt 6 Regulaminu konkursu, czy nie ma przeciwwskazań aby to przewodniczący Komisji rozstrzygał w przypadku rozbieżności w ocenach członków komisji, czy powinny być one poddawane pod obrady wszystkich członków Komisji (zgodnie z zapisem w części C1 karty)? Czy rozstrzygnięcia rozbieżności dotyczą każdego kryterium, czy tylko tych gdzie wskazano minimalne wymagania?	Zgodnie z §9 ust. 6 regulaminu konkursu „W przypadku rozbieżności w ocenach członków komisji o ostatecznej ocenie spełnienia danego kryterium decyduje się w sposób określony w regulaminie działania komisji.” Powyższy zapis odnosi się do wszystkich kryteriów i pozostawia decyzję odnośnie sposobu postępowania w gestii zarządu województwa, który zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 3 określa regulamin działania komisji.
PROJEKTY GRANTOWE		
56.	Czy nabór na projekty grantowe LGD w poszczególnych funduszach będzie odbywał się w trybie ciągłym?	Nabór na projekty grantowe będzie odbywał się w trybie ciągłym, ale konkurs na wybór grantobiorców powinien odbywać się w określonych terminach. Istotne jest to, że zgodnie z przepisami rozporządzenia projekt grantowy musi być zrealizowany w okresie 2 lat od dnia podpisania umowy.
57.	Proszę opisać na przykładzie schemat dystrybucji pomocy finansowej do LGD, w szczególności mechanizmu uwalniania wolnych środków na kolejne operacje/nabory: a) Ustawa RLKS art. 22, ust.8, pkt 3: „art. 66 ust. 2 ustawy w zakresie polityki spójności ma zastosowanie, gdy zostanie wyczerpana kwota środków, o których mowa w art. 33 ust. 5 rozporządzenia nr 1303/2013, przewidzianych w umowie ramowej na realizację danego celu LSR w ramach środków pochodzących z danego EFSI.” Zgodnie z art.66 ustawy w zakresie PS, „w przypadku gdy na jakimkolwiek etapie postępowania w zakresie procedury odwoławczej wyczerpana zostanie kwota przeznaczona na dofinansowanie projektów w ramach działania...właściwa instytucja, do której	Wprowadzenie do wyliczenia w pytaniu jest bardzo ogólne i w zasadzie nie wiadomo o co chodzi? Jeśli chodzi o pytanie zawarte w lit. a należy zauważyć, że ani przepisy ustawy w zakresie polityki spójności, ani przepisy ustawy o RLKS nie stanowią o prawie wniesienia protestu dla grantobiorców. Procedurę odwoławczą dla grantobiorców określa LGD w swoich wewnętrznych dokumentach, dostępnych oczywiście dla potencjalnych grantobiorców. Zarówno art. 22 ustawy o RLKS, jak i rozdział 15 ustawy w zakresie polityki spójności dotyczą prawa dla beneficjenta (wnioskodawcy), a nie dla grantobiorcy. Jeśli chodzi o pytanie zawarte w lit. b odpowiedź brzmi – TAK. Wynika to już z art. 21 ust. 5 pkt 2 ustawy o RLKS, gdzie mowa jest o liście operacji wybranych, ze wskazaniem, które z operacji mieszczą się w limicie środków.

	<p>wpłynął protest, pozostawia go bez rozpatrzenia?”. Pytanie: kiedy następuje moment, w którym można pozostawić protest grantobiorcy bez rozpatrzenia? Czy jest to moment w którym skończą się środki w ramach pojedynczego projektu grantowego w ramach tzw. naboru, czy chodzi o globalny limit środków przewidziany na realizację danego celu w LSR?</p> <p>b) Ustawa RLKS § 23 ust. 7. Jeżeli po upływie 6 miesięcy od dnia przekazania wniosków do zarządu województwa okaże się, że nie jest możliwe udzielenie wsparcia w ramach limitu środków wskazanego w ogłoszeniu o naborze wniosków o udzielenie wsparcia, o którym mowa w art. 35 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013. zarząd województwa informuje podmiot ubiegający się o udzielenie wsparcia o braku dostępnych środków na udzielenie tego wsparcia i pozostawia wniosek bez rozpatrzenia. Pytanie: Czy można wybrać wnioski ponad limit?</p>	
58.	<p>Jakie będą zasady finansowania projektu grantowego dla LGD. Czy LGD realizując projekt grantowy otrzyma zaliczkowo kwotę na realizację takiego projektu, czy będzie on podlegał np. refundacji na zasadach ogólnych po realizacji projektu i LGD będzie musiała wykładać środki na realizację takiego projektu grantowego? Kiedy ta refundacja nastąpi?</p>	<p>Co do zasady pomoc wypłacana jest jako zwrot poniesionych przez beneficjenta wydatków. W przypadku projektów grantowych będzie to zwrot poniesionych przez LGD wydatków na rzecz grantobiorców. Niemniej jednak w przypadku projektów grantowych LGD może skorzystać zarówno z pożyczki z BGK (art. 13 ust. 2 ustawy o finansowaniu WPR) jak i ze środków wyprzedzającego finansowania z ARiMR (art. 18 ustawy o finansowaniu WPR) – 2 instrumenty, które pozwolą zapewnić 100% finansowanie wydatków dokonywanych przez LGD na rzecz grantobiorców.</p> <p>Podstawą wydatków realizowanych przez LGD są umowy udzielenia grantów zawierane pomiędzy LGD (grantodawcą) a grantobiorcą.</p>
59.	<p>Czy w ramach grantu w umowie można przewidzieć kary finansowe za niewywiązanie się z realizacji mikro grantu (pomniejszenie wypłaconych środków)?</p>	<p>Zakres umowy o powierzenie grantu określony w art. 35 ust. 6 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. z 2014 r. poz. 1146, z 2015 r. poz. 378 i 1130) jest katalogiem otwartym, co oznacza, że umowa ta może zawierać dodatkowe postanowienia służące zabezpieczeniu wykonania zadania, na które zostaje przyznany grant. Jednakże nie można tego nazwać pomniejszeniami/zmniejszeniami by nie sugerować, iż jest to kara administracyjna, o której mowa w art. 73 rozp. 809/2014.</p>

60.	Czy można w ramach PROW realizować jednocześnie kilka projektów grantowych?	Tak. Nie ma przepisu, który by to ograniczał.
61.	Czy planowane przez LGD terminy naborów w projektach grantowych muszą odnosić się do terminów wskazanych w rozporządzeniu?	<p>Regulacje dotyczące terminów naborów zostały określone w rozporządzeniu w § 20 ust. 1 i 2 w brzmieniu:</p> <p>„1. Wniosek o przyznanie pomocy na operację realizowaną przez podmiot inny niż LGD składa się bezpośrednio do LGD, w terminie wskazanym w ogłoszeniu, o którym mowa w art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o Rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności, nie krótszym niż 14 dni i nie dłuższym niż 30 dni.</p> <p>2. Wniosek o przyznanie pomocy na projekt grantowy lub operację własną LGD składa się do podmiotu, o którym mowa w art. 20 ust. 2 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności, lecz nie wcześniej niż w dniu, w którym został dokonany wybór LSR, o którym mowa w art. 11 tej ustawy”.</p> <p>Przepis ten odwołuje się do art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o Rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności, który również ma zastosowanie do operacji realizowanych przez podmioty inne niż LGD. Projekt grantowy to operacja, która jest realizowana przez LGD, w związku z tym w ich przypadku ww. przepisy nie mają zastosowania.</p> <p>Analogicznie jest w przypadku konkursów na wybór grantobiorców do realizacji zadań w ramach projektów grantowych.(SS)</p>
62.	Czy w projektach grantowych powinno być przewidziane odwołanie od decyzji Rady (dobra praktyka pokazuje, że ani w konkursach z pożytku ani np. program działaj lokalnie nie ma takich wymogów)	Taki obowiązek został określony w instrukcji wypełniania wniosku o wybór LSR
63.	Czy koło gospodyń wiejskich (KGW), które nie funkcjonuje w ramach struktur kółka rolniczego (bo go nie ma na terenie) może być beneficjentem grantu, jeżeli osobowości prawnej użył mu zaprzyjaźniona organizacja pozarządowa?	Skoro KGW nie jest wyodrębnioną jednostką organizacyjną kółka rolniczego rodzi się pytanie na jakiej podstawie prawnej funkcjonuje? Prawdopodobnie na podstawie przepisów ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (t.j. 2015 r. poz. 1393). Jeżeli jest stowarzyszeniem zarejestrowanym w Krajowym Rejestrze Sądowym (KRS), to z chwilą wpisu do tego rejestru uzyskało osobowość prawną i może samodzielnie występować nie tylko o grant, ale także o wsparcie poza projektami grantowymi. Natomiast jeżeli KGW jest stowarzyszeniem zwykłym to zgodnie z art. 42 ust. 1 pkt 5 ww. ustawy „nie może (...) przyjmować darowizn, spadków, zapisów oraz <u>otrzymywać dotacji</u> , a także korzystać z ofiarności publicznej”. W związku z tym nie może przyjmować grantu. Jeżeli KGW będące stowarzyszeniem zwykłym chciałoby uzyskać pomoc z PROW 2014-2020 musi zarejestrować się w KRS, przy czym zgodnie z art. 17 ust. 4 ustawy Prawo o

		<p>stowarzyszeniach „postępowanie o wpis stowarzyszenia do rejestru stowarzyszeń, innych organizacji społecznych zawodowych, fundacji oraz samodzielnych zakładów opieki zdrowotnej do Krajowego Rejestru Sądowego <u>jest wolne od opłat sądowych</u>”, co dotychczas było zgłaszane jako główna przeszkoda w uzyskaniu osobowości prawnej przez stowarzyszenia działające na obszarach wiejskich.</p> <p>Ponadto w miejscowościach, gdzie nie ma kółka rolniczego, kobiety mogą założyć KGW jako „Kółko Rolnicze-Koło Gospodyń Wiejskich w.....”, na podstawie przepisów ustawy z dnia 8 października 1982 r. o społeczno-zawodowych organizacjach rolników (Dz. U. z 1982 r. Nr 32. Poz. 217, z późn. zm.). Z inicjatywą założenia Kółka Rolniczego – Koła Gospodyń Wiejskich musi wystąpić co najmniej 10 osób, z czego 8 powinno prowadzić gospodarstwa rolne jako ich właściciele, użytkownicy lub posiadacze (art. 17 ww. ustawy). Członkinie-założycielki uchwalają statut i wybierają spośród siebie władze. Zebranie musi być protokołowane. Opracowują wówczas statut i regulamin a następnie występują o wpis do Krajowego Rejestru Sądowego (art. 18 ww. ustawy).</p> <p>Zaprzysiężona organizacja pozarządowa nie może wystąpić o grant w imieniu KGW.</p>
64.	Czy rada sołecka może być beneficjentem grantu i na jakich zasadach?	<p>Beneficjentem projektu grantowego jest lokalna grupa działania (LGD) i to ona ponosi odpowiedzialność za prawidłową realizację tego projektu. Dlatego też zgodnie z art. 35 ust. 6 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. z 2014 r. poz. 1146, z 2015 r. poz. 378 i 1130), umowa o powierzenie grantu jest zawierana między beneficjentem projektu grantowego a grantobiorcą. Aby taka umowa mogła być zawarta podmiot musi mieć zdolność do zawarcia tej umowy. Ani rada sołecka, ani sołectwo nie posiadają osobowości prawnej w związku z tym nie mogą być stroną powyższej umowy. Jednakże z uwagi na związek sołectwa i rady sołeckiej z gminą (rada sołecka posiada kompetencje dysponowania środkami funduszu sołeckiego wyodrębnionego w budżecie gminy), gmina mogłaby reprezentować swoją jednostkę pomocniczą – sołectwo, którego wolę wyraża rada sołecka.</p>
65.	Bardzo proszę o potwierdzenie czy prawdą jest, że w sytuacji gdy grantobiorcy osobowości prawnej użyje jednostka sektora finansów publicznych, wówczas poziom dofinansowania wynosi 63,63% mimo, że faktycznym realizatorem będzie sformalizowana grupa nieposiadająca osobowości prawnej?	<p>Osobowości prawnej można udzielić tylko swojej jednostce organizacyjnej, pomocniczej itp. (patrz § 29 ust. 6 rozporządzenia), w związku z tym poziom dofinansowania tej jednostki będzie taki sam jak podmiotu reprezentującego.</p>

66.	Czy w ramach projektów grantowych można realizować operacje polegające na wyposażeniu oraz remoncie świetlic (np. w sprzęt komputerowy, stoliki, krzeselka itp.)? W jakim zakresie będzie można realizować działania polegające na wyposażaniu świetlic?	Zakres wsparcia określony w rozporządzeniu ¹ przewiduje możliwość jedynie budowy lub przebudowy niekomercyjnej i ogólnodostępnej infrastruktury kulturalnej, a projekty grantowe są jednym z rodzajów operacji w ramach tego poddziałania. W związku z tym w ramach projektów grantowych nie można dofinansować zadań polegających wyłącznie na wyposażeniu świetlic. Tym niemniej w ramach budowy lub przebudowy infrastruktury kulturalnej inwestycja może obejmować również wyposażenie tej infrastruktury. Ponadto niektóre zakresy mogą obejmować zadania, w ramach których potencjalnie takie zadanie jest możliwe do wykonania np. w zakresie „wzmocnienie kapitału społecznego (...)”, ale każdy ponoszony koszt musi być racjonalny, uzasadniony i niezbędny do osiągnięcia celu operacji, a celem operacji w tym wypadku byłoby wzmocnienie kapitału społecznego, a nie wyposażenie świetlicy wiejskiej w celu prowadzenia jej zadań własnych.
67.	Czy rolnik to przedsiębiorcą i czy się go wyklucza z grantów?	Paragraf 13 ust. 2 rozporządzenia stanowi, iż pomoc na projekt grantowy nie może być przyznana w zakresie określonym w § 2 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia tj. w zakresie rozwój przedsiębiorczości na obszarze wiejskim objętym strategią rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (całym). Tym samym pomoc w ramach tego zakresu nie jest dedykowana do przedsiębiorców, co zostało potwierdzone brzmieniem § 29 ust. 4 pkt 3 rozporządzenia, zgodnie z którym pomoc w ramach projektów grantowych jest wypłacana jeżeli grantobiorca nie wykonuje działalności gospodarczej. Natomiast odpowiedź na pytanie „Czy rolnik jest przedsiębiorcą?” jest uzależniona od kontekstu i przepisów prawa, które w danej sytuacji mają zastosowanie.
68.	Czy można określić grant od ... do ...?	Zgodnie z art. 35 ust. 5 ustawy o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 grantem są środki finansowe programu operacyjnego, które beneficjent projektu grantowego powierzył grantobiorcy, na realizację zadań służących osiągnięciu celu tego projektu grantowego. Zadania w ramach danego projektu grantowego będą określone przez LGD (w sposób dość ogólny) we wniosku o przyznanie pomocy na projekt grantowy. Obok zakresu LGD będzie musiała wskazać szacowany koszt realizacji tego zadania, w związku z tym wysokość grantu będzie z góry określona. Jego wartość będzie mogła ulec tylko zmniejszeniu. Możliwe jest również ograniczenie odgórne wysokości grantu już w samym LSR, w

¹ Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 9 października 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. poz. 1570).

		przypadku gdy ze względu na zadanie jakie ma być finansowane w ramach grantu jest to możliwe.
69.	Czy w ramach grantu można przewidzieć środki na jego obsługę przez LGD?	Środki na obsługę operacji realizowanych przez LGD są przewidziane w budżecie LSR w ramach kosztów bieżących LGD.
70.	Proszę podać dokładną definicję sformalizowanej grupy nieposiadającej osobowości prawnej - co oznacza sformułowanie „sformalizowana grupa” – co decyduje o tej formalizacji? Zapis PROW (str. 598) mówi „sformalizowana grupa nieposiadająca osobowości prawnej realizuje grant we współpracy z jednostką sektora finansów publicznych” . Czy są określone jakieś minimalne/konieczne zasady tej współpracy?	Doprecyzowaniem określenia „grupa sformalizowana” jest brzmienie § 29 ust. 6 rozporządzenia, który mówi o jednostkach organizacyjnych, takich jak sekcje lub koła. Jednostki te są formalnie wyodrębnione, ale nie została im nadana zdolność/osobowość prawna.
71.	Pytanie czy LGD może dowolnie formułować w ramach projektów grantowych: - zakres (ograniczać tematycznie), - formę wsparcia (dotacja, refundacja), - wysokość wsparcia (określać maksymalny % dofinansowania) - beneficjentów (ograniczać do np. NGO bez JST, osób fizycznych etc.)	LGD w ramach projektów grantowych określa zakres tematyczny konstruując opis projektu grantowego. Forma wsparcia w przypadku projektu grantowego jest z góry określona : refundacja (+ wyprzedzające finansowanie). Wysokość wsparcia w pewien sposób zostanie określona przez LGD we wniosku o przyznanie pomocy na projekt grantowy przez wskazanie zadań w ramach projektu grantowego, natomiast poziom dofinansowania uzależniony jest od podmiotu będącego grantobiorcą – musi być zgodny z § 18 ust. 1 rozporządzenia. Ograniczenie beneficjentów następuje przez wskazanie zakresu pomocy, a także przez stosowanie kryteriów wyboru premiujących podmioty z grupy docelowej np. organizacje pozarządowe. Możliwe jest również ograniczenie ogólnie kategorii grantobiorców czy tematyki objętej PG w samej LSR.
72.	Załącznik nr 10 do wniosku o wybór LSR - Procedura wyboru i oceny grantobiorców. Czy protest wnoszony przez grantobiorcę rozpatruje LGD czy Zarząd Województwa?	Zgodnie z art. 22 ustawy o RLKS podmiotowi ubiegającemu się o wsparcie w ramach wdrażania LSR przysługuje prawo wniesienia protestu. Jednakże według zapisów Programu, w przypadku projektów grantowych beneficjentem ubiegającym się o wsparcie przed podmiotem wdrażającym jest LGD i to LGD wskazywana jest w systemie jako beneficjent. W przypadku grantobiorców stroną umowy będzie LGD,

		w związku z tym to LGD rozpatrywała protest. Wynika to także z zapisów Programu, w którym mowa jest, że LGD będzie odpowiedzialna za rozpatrywanie odwołań w zakresie dokonanej oceny, gdyż w przypadku projektów grantowych LGD jako beneficjent odpowiada za całość procesu.
73.	Ile można zaplanować grantów w okresie programowania licząc wszystkie okresy?	Projekty grantowe stanowią jedną z metod wdrażania LSR w okresie 2014-2020. Ich wdrażanie nie jest jednak obowiązkowe i zależy od indywidualnych postanowień każdej LGD. Do LGD należy też decyzja odnośnie liczby projektów grantowych, które chciałaby zrealizować. Należy jednakże pamiętać, iż o ile nie ma formalnych ograniczeń co do liczby projektów grantowych, to zawarty w PROW 2014-2020 wymóg wykorzystania 50% budżetu LSR przeznaczonego na realizację poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” na przedsięwzięcia związane z tworzeniem lub utrzymaniem miejsc pracy, w rzeczywistości limituje potencjalny budżet na ich realizację. W ramach projektów grantowych nie można bowiem realizować operacji z zakresu prowadzenia działalności gospodarczej a z grona grantobiorców wyłączone zostały podmioty prowadzące działalność gospodarczą lub deklarujące jej podjęcie. W rezultacie środki przeznaczone w LSR na projekty grantowe nie wliczają się więc do środków przeznaczonych na przedsięwzięcia związane z tworzeniem lub utrzymaniem miejsc pracy.
TWORZENIE I UTRZYMANIE MIEJSC PRACY		
74.	Czy środki przeznaczone na miejsca pracy dotyczą tylko operacji wskazanych w § 2.1 pkt 2 a-c projektu rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego PROW na lata 2014-2020 Czy może również w ramach innych zakresów § 2 ust.1. Jeżeli tak to jakich?	Przedsięwzięcia te nie ograniczają się do zakresu wsparcia związanego z rozwojem przedsiębiorczości (ani z PROW 2014-2020, ani brzmienia rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 września 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. poz. 1570), zwanego dalej „rozporządzeniem”, nie wynika takie zawężenie. Tym niemniej warto zaznaczyć, że miernikiem wydatkowania 50% budżetu na przedsięwzięcia związane z tworzeniem lub utrzymaniem miejsc pracy - będą utworzone (i utrzymane w okresie trwałości projektu) miejsca pracy związane bardzo ściśle z poszczególnymi projektami realizowanymi przy współudziale środków PROW 2014-2020.
ZALICZKI I POŻYCZKI		
75.	Czy w ramach PROW możliwe będzie otrzymanie zaliczek dla beneficjentów (nie licząc kosztów bieżących i aktywizacji) ?	Tak – zaliczka, o której mowa w art. 45 ust. 4 rozporządzenia nr 1305/2013, zgodnie z art. 20 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 27 maja 2015 r. o finansowaniu WPR (Dz. U. poz. 1130).

76.	Tryb/ terminy i zasady rozliczania zaliczki w ramach „funkcjonowania...”	<p>Rozporządzenie nr 1305/2013 (art. 42 ust. 2) Ustawa o finansowaniu WPR (Dz. U. poz. 1130) – art. 20 i 21 Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie udzielania zaliczek (projekt), na podstawie art. 21 ust. 5 ustawy o finansowaniu WPR.</p> <p>Zgodnie z projektem ww. rozporządzenia MRiRW rozliczenie zaliczki na koszty bieżące i aktywizację polega na wykazaniu przez beneficjenta, we wnioskach o płatność, kwoty pomocy przysługującej do wypłaty, w terminach, w sposób i na warunkach określonych w umowie o przyznaniu pomocy, lub na zwrocie zaliczki na rachunek bankowy wskazany przez agencję; kwota wypłaconej zaliczki pomniejsza kwotę przysługującą do wypłaty, jeżeli suma kwoty wypłaconej zaliczki i kwoty wypłaconej pomocy przekroczy 90% kwoty pomocy, jaka może zostać wypłacona beneficjentowi w związku z realizacją danej operacji określonej w umowie o przyznaniu pomocy. (ŁT)</p>
77.	<p>Projekty grantowe – zasady finansowania i przepływy finansowe, w tym pożyczek z BGK:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. W jaki sposób uruchamiane będą pożyczki z BGK? (na rachunek LGD/ rachunek LGD w BGK czy bezpośrednio na rachunek grantobiorcy?) 2. Na podstawie jakich dokumentów uruchamiane będą pożyczki (umowa SW z LGD/ umowa z grantobiorcą/ faktury grantobiorcy/ wykaz faktur z LGD?) 3. Czy LGD może wykorzystać „wyprzedzające finansowanie” oraz zaliczkę pobraną na „projekt grantowy” na „zaliczki” dla grantobiorców? 	<p>Co do zasady pomoc wypłacana jest jako zwrot poniesionych przez beneficjenta wydatków. W przypadku projektów grantowych będzie to zwrot poniesionych przez LGD wydatków na rzecz grantobiorców. Niemniej jednak w przypadku projektów grantowych LGD może skorzystać zarówno z pożyczki z BGK (art. 13 ust. 2 ustawy o finansowaniu WPR) jak i ze środków wyprzedzającego finansowania z ARiMR (art. 18 ustawy o finansowaniu WPR) – 2 instrumenty, które pozwolą zapewnić 100% finansowanie wydatków dokonywanych przez LGD na rzecz grantobiorców.</p> <p>Podstawą wydatków realizowanych przez LGD są umowy udzielenia grantów zawierane pomiędzy LGD (grantodawcą) a grantobiorcą. Przepisy nie określają z kolei momentu dokonywania wydatków przez LGD na rzecz grantobiorców, pozostawiając to do swobodnej regulacji stron umowy o powierzenie grantu, a w praktyce przede wszystkim do określenia przez LGD w formularzu umowy o udzielenie grantu.</p> <p>Pożyczka z BGK to swego rodzaju limit środków na koncie bankowym LGD prowadzonym przez BGK, którym to kontem LGD może dysponować tylko na realizację wydatków w ramach projektu grantowego, a więc na rzecz grantobiorców. LGD zleca BGK dokonanie przelewów z tego konta, na konta grantobiorców – szczegółowe zasady korzystania z pożyczki BGK zostaną określone w rozporządzeniu Rady Ministrów wydanym na podstawie art. 15 ust. 4 ustawy o finansowaniu WPR.</p>
USTALENIE KWOTY WSPARCIA		
78.	Pytanie dotyczące procedury LGD: „opracowanie niedyskryminującej i przejrzystej procedury wyboru oraz obiektywnych kryteriów wyboru operacji, które pozwalają	Procedury wyboru i oceny operacji są przygotowywane samodzielnie przez każdą LGD i podlegać będą ocenie podczas konkursu na wybór LSR. W związku z powyższym decyzje odnośnie kształtu poszczególnych rozwiązań pozostawia się w gestii LGD.

	<p>uniknąć konfliktów interesów, gwarantują, że co najmniej 50% głosów w decyzjach dotyczących wyboru pochodzi od partnerów niebędących instytucjami publicznymi i umożliwiają wybór w drodze procedury pisemnej”.</p> <p>Co oznacza w praktyce zapis, że Rada ustala kwoty wsparcia np. w procedurze otwartych konkursów? Z czego powinna wynikać decyzja o zmniejszeniu kwoty wsparcia dla Wnioskodawcy? Czy powinna być w tym zakresie jakaś analiza np. biznesplanu?</p>	<p>Odnosnie ustalania kwoty wsparcia należy zauważyć, iż LGD w LSR określa przede wszystkim intensywność pomocy dla poszczególnych grup podmiotów ubiegających się o przyznanie pomocy. Rozporządzenie zawiera wskazanie wartości maksymalnych, co nie jest równoznaczne z tym, że każdy beneficjent powinien otrzymać maksymalną intensywność pomocy. LGD może wskazać niższą intensywność pomocy np. dla wybranej kategorii beneficjentów odpowiednio to uzasadniając. Ponadto w przypadku premii na rozpoczęcie działalności gospodarczej LGD może a nawet powinna określić wysokość wsparcia biorąc pod uwagę historyczne dane, rodzaj działalności itp. Wyznaczone w LSR progi powinny być oparte na przejrzystych zasadach lub danych historycznych.</p> <p>Ponadto LGD będzie weryfikować wniosek o przyznanie pomocy pod kątem kwalifikowalności zaplanowanych do poniesienia w ramach realizacji operacji kosztów, co pośrednio przełoży się na kwotę pomocy.</p>
79.	<p>OGŁOSZENIA NABORÓW PRZEZ LGD- Ogłoszenie o naborze wniosków o udzielenie wsparcia, o którym mowa w art. 35 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013, na operacje realizowane przez podmioty inne niż LGD zawiera w szczególności:</p> <p>m.in. formy wsparcia, - LGD ustala formę wsparcia?</p>	<p>Ustalenie formy wsparcia następuje automatycznie przez wskazanie zakresu pomocy (ewentualnie wskazanie zakresu tematycznego), bowiem tylko w przypadku zakresu pomocy określonym w § 2 ust. 1 pkt 2 lit. a forma wsparcia będzie wyjątkowa – będą to premie, ale powinno być to wskazane w ogłoszeniu o naborze wniosków.</p>
80.	<p>Wysokość wsparcia przyznanego na rozpoczynanie działalności gospodarczej - czy należy/można wyróżnić kilka poziomów wysokości wsparcia ze względu na rodzaj/branżę podejmowanej działalności ? Czy dotowane mogą być działalności otwierane jedynie przez osoby bezrobotne, czy osoby zatrudnione również mogą otrzymać dotacje na utworzenie firmy?</p>	<p>LGD zgodnie z § 16 rozporządzenia może wyznaczyć kilka poziomów wsparcia w ramach zakresu dedykowanego podejmowaniu działalności gospodarczej, jednakże powinna powyższe poziomu określić na podstawie założonych czynników np.: danych historycznych, kapitałochłonności inwestycji w danej branży itp. oraz zawarte w LSR. Oczywiście przedziały mogą się zawierać pomiędzy kwotami 50 – 100 tys. zł. Ponadto LGD ma prawo zawęzić grono potencjalnych wnioskodawców ustalając kryteria wyboru premiujące określoną grupę podmiotów, np. wskazaną w LSR grupę defaworyzowaną.(SS)</p>
81.	<p>Finansowanie projektów sektora gospodarczego (czy na poziomie strategii możemy wskazać, że chcemy przedsiębiorczość finansować na poziomie 50%, jeśli tak to w którym miejscu to uzasadnić, czy też lepiej ująć to w kryteriach wyboru operacji, natomiast zakładanie działalności gospodarczej przez osoby z jednej z grup defaworyzowanych tj. np. matki powracające na rynek pracy na poziomie np.</p>	<p>Wskazanie intensywności pomocy w odniesieniu do określonych grup beneficjentów powinno być określone w LSR. Kryteria wyboru nie są wystarczającym rozwiązaniem – pozwalają na uszeregowanie operacji na liście operacji wybranych do finansowania ale nie wpływają na intensywność pomocy.</p>

	70%);	
82.	Jak należy interpretować zapis art. 21 ust. 1 ww. ustawy w części mówiącej o ustaleniu kwoty wsparcia. Czy powyższy zapis oznacza, że LGD może zmienić zakres rzeczowy operacji i zmniejszyć wnioskowaną kwotę wsparcia? Jeśli tak, to czy nie powinna wówczas istnieć możliwość wniesienia protestu od takiej decyzji Rady (art 22 ww ustawy takiej możliwości nie przewiduje).	LGD nie została upoważniona do ingerencji w zakres rzeczowy operacji.
83.	Jak należy interpretować zapis art. 21 ust. 2 pkt. 2) ustawy o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności, tj. zapis mówiący o tym, że przez operacje zgodną z LSR rozumie się operację, która: jest zgodna z programem, w ramach którego jest planowana realizacja tej operacji"? Czy powyższy zapis oznacza konieczność oceny formalnej wniosku? Jeśli tak, to w jakim zakresie?	TAK
84.	Ustawa z dnia 20 lutego 2015r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności art. 21 ust. 2 pkt 2 „Przez operację zgodną z LSR rozumie się operację, która: jest zgodna z programem, w ramach którego jest planowana realizacja operacji”. LGD mają wątpliwość w jaki sposób mają ocenić spełnienie tego warunku.	Weryfikacja zgodności operacji z programem prowadzona przez LGD będzie wykonywana w ten sam sposób co przez podmiot wdrażający. W celu zapewnienia jednolitego podejścia przez LGD i samorządy województw w ramach PROW 2014-2020 przewiduje się przekazanie LGD odpowiednich kart weryfikacji ewentualnie szkolenia LGD w tym zakresie.
KOSZTY BIEŻĄCE		
85.	Działania animacyjne, aktywizacyjne – czy są jakieś ramy wspierania zadań? Jakie działania (formy) LGD będą mogły realizować oprócz szkoleń, warsztatów i doradztwa? Czy będzie wówczas możliwa realizacja wydarzeń promocyjnych (plenerowych), wyjazdy studyjne, wydawnictwa, itp. ?	W przypadku PROW 2014-2020 pomoc w ramach poddziałania 19.4 „Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji” przyznawana będzie w formie ryczałtowanej (flat rate financing) i będzie wypłacane jako odpowiedni % postępu finansowego w ramach wsparcia, o którym mowa w art. 35 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013. Podstawowe warunki przyznania i wypłaty pomocy zostały określone w projekcie rozporządzenia w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania tej pomocy, a więcej wymogów zapewne znajdzie się w formularzu umowy o przyznaniu pomocy opracowywanym przez ARiMR. Co istotne pomoc nie jest przyznawana w formie refundacji poniesionych kosztów kwalifikowalnych.
86.	Zgodnie z treścią załącznika nr 3 do Regulaminu Konkursu (Struktura i wymagania dotyczące LSR) LSR powinna zawierać informacje dotyczące tego jaka część budżetu ma	Pomoc w ramach poddziałania 19.4 PROW 2014-2020 „Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji” przyznawana jest w formie ryczałtowej (flat rate financing). Nie planuje się wprowadzać ograniczeń co do sposobu podziału kwoty wsparcia przez LGD na

	planowo zostać przeznaczona na wsparcie kosztów bieżących (art. 35 ust. 1 lit d rozporządzenia 1303/2013), a jaka ma zostać przeznaczona na wsparcie aktywizacji (art. 35 ust. 1 lit e rozporządzenia 1303/2013). Jednocześnie jednak załącznik nr 6 do Regulaminu Konkursu (sposób ustalania wysokości dostępnych środków przeznaczonych na realizację LSR) nie zawiera żadnych informacji o sposobie podziału środków przeznaczonych na koszty bieżące i aktywizację w ramach poddziałania 19.4.	koszty bieżące czy też koszty aktywizacji.
87.	W jaki sposób podzielić środki na koszty bieżące i aktywizację?	Nie ma konieczności podziału
OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO		
88.	W jaki sposób powinna być dokonana oraz w jaki sposób opisana w LSR analiza pod kątem spełnienia kryteriów kwalifikujących do przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko?	Szczegółowe informacje w przedmiotowym zakresie znajdują się w rozdziale XIII Poradnika dla LGD pt. „Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko”
89.	Poradnik dla lokalnych grup działania w zakresie opracowania lokalnych strategii rozwoju na lata 2014-2020 stanowi, iż w przypadku gdy zapisy projektu LSR mają zbliżony zakres i stopień szczegółowości do obowiązujących na danym obszarze innych dokumentów strategicznych, poddanych przed przyjęciem, strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko, a przeprowadzona dla nich ocena uwzględnia wszystkie skutki mogące wystąpić w związku z realizacją LSR, może być to przesłanka nie kwalifikowania danej LSR do odrębnej oceny. W związku z tym, że powyższy zapis nie określa podstawy prawnej uprawniającej do takiego toku postępowania proszę o jej wskazanie.	Przedstawiony tok postępowania zgodny jest z interpretacją Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska przedstawioną w piśmie z dn. 10 października 2014 r., znak: DOOŚsoos.070.454.2014.JP
WĄTPLIWOŚCI ODNOŚNIE KRYTERIÓW WYBORU		
90.	Ile wynosi średnia liczba bezrobotnych w województwie	Kryterium 1.1 pkt 1) "Liczba bezrobotnych do liczby osób w wieku produkcyjnym na

	<p>wielkopolskim, względem której będzie oceniane kryterium? (pkt 1.1.1 kryteriów wyboru)</p>	<p>obszarze LSR przekracza liczbę bezrobotnych w relacji do liczby osób w wieku produkcyjnym w województwie, w którym LSR ubiega się o wybór - 0 albo 7 pkt"</p> <p>Z Banku Danych Lokalnych należy pobrać informacje o:</p> <p>1) liczbie bezrobotnych - Bank Danych Lokalnych GUS/Dane roczne/Rynek pracy/Bezrobocie rejestrowane/Bezrobotni zarejestrowani wg płci (NTS-5, 2003-2014); z wyboru jednostek terytorialnych wg poziomu NTS wybrać Województwa, Gminy miejskie (1), Gminy wiejskie (2) oraz Gminy miejsko-wiejskie (3); płeć - ogółem; lata - 2013; bez dodatkowych agregatów; oraz</p> <p>2) liczbie osób w wieku produkcyjnym - Bank Danych Lokalnych GUS/Dane roczne/Ludność/Stan ludności/Ludność w wieku przedprodukcyjnym (17 i mniej), produkcyjnym i poprodukcyjnym wg płci (NTS-5, 1995-2014); z wyboru jednostek terytorialnych wg poziomu NTS wybrać Województwa, Gminy miejskie (1), Gminy wiejskie (2) oraz Gminy miejsko-wiejskie (3); wiek- w wieku produkcyjnym; płeć - ogółem; lata - 2013; bez dodatkowych agregatów</p> <p>Należy zsumować liczbę bezrobotnych dla gmin objętych LSR (w sumie należy uwzględnić zarówno gminy które w całości są objęte LSR jak i gminy, których tylko część, np. tylko obszar wiejski gminy miejsko-wiejskiej, objęty jest LSR) Podobnie należy zsumować liczbę osób w wieku produkcyjnym</p> <p>Podzielić ustalone w powyższy sposób liczbę bezrobotnych na obszarze gmin objętych LSR przez liczbę osób w wieku produkcyjnym i zaokrąglić zgodnie z zasadami matematycznymi do trzech miejsc po przecinku i wyrazić w % (wynikiem będzie procent z dokładnością do jednego miejsca po przecinku).</p> <p>Porównać ustalone w powyższy sposób wartości z danymi dla danego województwa ustalonymi w sposób analogiczny (iloraz sumy liczby bezrobotnych z całego województwa i sumy liczby osób w wieku produkcyjnym z całego województwa zaokrąglony do trzech miejsc po przecinku, wyrażony w %) lub pobrać gotowe dane z BDL GUS - Dane roczne/ Rynek pracy / Bezrobocie rejestrowane / Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci (NTS-5, 2003-2014); z wyboru jednostek terytorialnych wg poziomu NTS wybrać tylko Województwa, płeć - ogółem; lata - 2013; bez dodatkowych agregatów.</p>
91.	W odniesieniu do kryterium 1.1 co składa się na dochód	Dochód podatkowy gminy na 1 mieszkańca to informacja publikowana przez Ministerstwo

	podatkowy gminy (czy jest to ogólna kwota? Które składowe podatku dochodowego bierzemy pod uwagę? (podatek od nieruchomości, rolny, od środków transportu?)	Finansów, a stanowiąca podstawę do wyliczenia rocznych kwot części wyrównawczej subwencji ogólnej i wpłat według zasad określonych w ustawie z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Dane za 2013 rok to dane prezentowane przez MF jako Wskaźniki dochodów podatkowych dla poszczególnych gmin na 2015 r.
92.	Ile wynosi średni dochód podatkowy województwa wielkopolskiego na 1 mieszkańca, względem którego będzie oceniane kryterium? (pkt 1.1.2 kryteriów wyboru)	Kryterium 1.1 pkt 2) „Dochód podatkowy gminy na 1 mieszkańca na obszarze LSR (obliczony jako średnia z gmin tworzących obszar LSR) jest niższy niż średni obliczony dla województwa, w którym LSR ubiega się o wybór – 0 albo 7 pkt” Dochód podatkowy gminy na 1 mieszkańca to informacja publikowana przez Ministerstwo Finansów, a stanowiąca podstawę do wyliczenia rocznych kwot części wyrównawczej subwencji ogólnej i wpłat według zasad określonych w ustawie z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Dane za 2013 rok to dane prezentowane przez MF jako Wskaźniki dochodów podatkowych dla poszczególnych gmin na 2015 r. „Dochód podatkowy gminy na 1 mieszkańca na obszarze LSR” to średnia arytmetyczna wskaźników G dla gmin tworzących obszar LSR. „Dochód podatkowy gminy na 1 mieszkańca dla danego województwa” to średnia arytmetyczna wskaźników G dla wszystkich gmin z tego województwa. (Uwaga: to nie jest wskaźnik W! tylko średnia arytmetyczna ze wskaźników G).
93.	Ile wynosi średnia liczba mieszkańców objętych LSR w latach 2007-2013, względem której będzie oceniane kryterium? (pkt 1.1.3 kryteriów wyboru)	Liczba mieszkańców obszaru realizacji LSR (nowej LSR) powinna być według stanu na 31.12.2013 r. (zgodnie z art. 5 ust. 4 ustawy o RLKS). Natomiast do ustalenia średniej liczby mieszkańców objętych LSR/LSROR w latach 2007-2013 w województwie, w którym LSR ubiega się o wybór należy wziąć dane, które były brane pod uwagę przy zawieraniu umów "ramowych" zarówno w ramach PROW 2007-2013 jak i PO RYBY 2007-2013 i ustalaniu wysokości budżetów w ramach LSR/LSROR (2007-2013), a więc dane z zawartych umów ramowych w tych dwóch programach z perspektywy 2007-2013.
94.	Czy niektóre dane np. wskaźnik G dla województwa, średnia liczba bezrobotnych obliczona dla całego obszaru wszystkich LGD w miastach pow. 20 tys. mieszkańców itp., będą „obliczone/podane” przez SW, tak żeby nie było rozbieżności w wyliczaniu tych danych.	Źródła danych są powszechnie dostępne a w kwestii dotyczącej miast powyżej 20 tys. mieszkańców – dotyczy to jedynie woj. kujawsko-pomorskiego
95.	W kryterium 2. "reprezentatywność składu organu decyzyjnego LGD" wskazane jest jako źródło danych:	Zgodnie z art. 4 ust. 3 pkt 1 członkami zwyczajnymi LGD mogą być osoby fizyczne i osoby prawne, w tym jednostki samorządu terytorialnego, z wyłączeniem województw. Ust. 5

	<p>"załącznik do wniosku o wybór - dane wszystkich członków organu decyzyjnego".</p> <p>Zgodnie z informacjami przekazywanymi na szkoleniach, oraz zapisami ustawy o RLKS do składu rady mają zostać wybrane osoby prawne (np. Gmina Mrągowo), a nie konkretne osoby z imienia i nazwiska reprezentujące te osoby w organie. Te konkretne osoby mają być następnie wskazane przez uprawniony organ. Proszę o sprecyzowanie czy dane, o których mowa w kryterium 2 mają dotyczyć osoby prawnej (gminy, stowarzyszenia), czy konkretnej osoby wskazanej przez ten podmiot i czy należy dołączyć na etapie składania wniosku o wybór LSR dokument wyznaczający tę konkretną osobę z imienia i nazwiska.</p>	<p>wskazuje ponadto, iż członkowie rady będący osobami fizycznymi uczestniczą w jej pracach, w tym biorą udział w głosowaniu nad jej uchwałami, osobiście, a członkowie będący osobami prawnymi – przez organ uprawniony do reprezentowania tej osoby prawnej albo pełnomocnika umocowanego do uczestniczenia w pracach rady.</p> <p>W świetle powyższego wypełniając załącznik nr 4 „Dane wszystkich członków organu decyzyjnego wnioskodawcy” do formularza wniosku, należy podać następujące informacje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Kolumna 2:</i> Nazwisko i imię/imiona członka organu decyzyjnego LGD <u>lub w przypadku członka będącego osobą prawną, nazwisko i imię osoby go reprezentującej.</u> • <i>Kolumna 3:</i> Nazwa reprezentowanej gminy, • <i>Kolumna 4:</i> Sektor, którego przedstawicielem jest członek organu decyzyjnego LGD <p>Należy wybrać z listy po kliknięciu w odpowiednią komórkę odpowiedni sektor/grupę, które dany członek reprezentuje.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Kolumna 5:</i> Nazwa reprezentowanej instytucji <p>Jeżeli członkiem organu decyzyjnego wnioskodawcy jest osoba fizyczna, to w kolumnie 5 należy wstawić znak „-”. Jeżeli członkiem jest osoba prawna, w miejscu tym należy wskazać <u>jego nazwę.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Kolumna 6:</i> Czy członek organu decyzyjnego jest kobietą? <p>Należy odpowiedzieć na pytanie, wybierając z listy po kliknięciu w odpowiednią komórkę (TAK/NIE) – <u>dotyczy osoby wskazanej w kolumnie 2.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Kolumna 7:</i> Czy członek organy decyzyjnego LGD jest powyżej 35. roku życia? <p>Należy odpowiedzieć na pytanie, wybierając z listy po kliknięciu w odpowiednią komórkę (TAK/NIE)) – <u>dotyczy osoby wskazanej w kolumnie 2.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Kolumna 8:</i> Dokument potwierdzający przedstawicielstwo danego sektora <p>Należy wpisać nazwę dokumentu, który określa przedstawicielstwo w danym sektorze danego członka organu decyzyjnego LGD. <u>W przypadku członka będącego osobą prawną dokument ten powinien wskazywać osoby uprawnione do reprezentacji (nie dotyczy wójta/burmistrza/prezydenta miasta/starosty).</u></p>
96.	<p>Pytanie odnośnie kryteriów oceny LSR</p> <p>Kryterium nr 3 Wiedza i doświadczenie osób zaangażowanych w opracowanie i realizację LSR oraz standardy wiedzy i kompetencji określone dla LGD.</p>	<p>Ad. a</p> <p>Poprzez współpracę , o której mowa w kryterium nr 3 („Wyznaczono zadania w zakresie animacji lokalnej i współpracy i przewidziano metody ich pomiaru”) należy rozumieć współpracę ze środowiskiem lokalnym.</p>

	<p>a) Jak należy rozumieć współpracę w punkcie 3: „3) Wyznaczono zadania w zakresie animacji lokalnej i współpracy i przewidziano metody ich pomiaru.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Czy chodzi o projekty współpracy z LGD? - Czy chodzi o współpracę partnerską w ramach LGD? - Czy chodzi o współpracę np. ze środowiskiem lokalnym? <p>b) w przypadku 1 pracownika biura posiadającego doświadczenie w przygotowywaniu wniosków o dofinansowanie i wniosków o płatność w ramach PO RYBY 2007-2013:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Czy określona jest wysokość etatu, czy może to być np. 1/2 etatu? - Jak wykazać fakt że przygotowywał wnioski o dofinansowanie i wnioski o płatność – jak to wykazać jeśli chcielibyśmy zatrudnić osobę prowadzącą działalność gospodarczą która pisała wnioski o dofinansowanie i wnioski o płatność w ramach PO RYBY 2007-2013? - Od kiedy musi być zatrudniona ta osoba? wystarczy w grudniu przed złożeniem wniosku czy powinniśmy już teraz aby wykazać jej zaangażowanie w opracowywanie LSR? 	<p>Ad. b – Ad. b</p> <ul style="list-style-type: none"> - nie została określona wysokość etatu - kandydat na pracownika z pewnością będzie miał obowiązek udokumentować swoje doświadczenie i będzie potrafił to zrobić. - IZ nie ingeruje w kontrakty zawierane pomiędzy Wnioskodawcą a pracownikiem ale wydaje się logicznym, że skoro LGD chce uzyskać punkty w ramach konkursu to musi spełnić kryterium już w trakcie konkursu.
97.	<p>W kryterium zapisano: ”przyjęte procedury przewidują przejrzysty sposób postępowania w sytuacji rozbieżnych ocen w ramach kryteriów, procedury uwzględniają ustanowienie osoby/komisji, której zadaniem będzie czuwanie nad prawidłowym przebiegiem procesu oceny i wyboru, poprawności dokumentacji, zgodności formalnej- czy rolę komisji może pełnić Zarząd lub Komisja Rewizyjna?</p>	<p>Zadania związane z wyborem operacji należą w całości i niepodzielnie do organu decyzyjnego, natomiast jego obsługa techniczna związana m.in. z czuwaniem nad prawidłowym przebiegiem procesu oceny i wyboru, poprawnością dokumentacji, zgodności formalnej może być dokonywana przez dowolną osobę/organ wskazaną przez LGD.</p>
98.	<p>Kryteria oceny LGD Pkt. 6.1 „Doświadczenie LGD lub podmiotu...” należy doprecyzować sposób obliczania średniej arytmetycznej w przypadku gdy LGD tworzą dwie lub więcej dotychczasowych LGD/LGR. Różne sposoby obliczania mogą znacząco zmieniać wynik. Np. LGD A – budżet w okresie 2007-2013 – 15 mln, wykorzystanie 50% (czyli 7,5 mln) LGD B – budżet 3 mln wykorzystanie 90% (czyli 2,7 mln), średnia z procentowego wykorzystania</p>	<p>W uwadze do sposobu oceny/uszczegółowienia kryterium mowa jest o średniej arytmetycznej, a nie o średniej arytmetycznej ważonej, zatem chodzi o średnią arytmetyczną (prostą) - iloraz sumy składników i liczby zsumowanych składników.</p> <p>Jeśli w skład nowej LGD wchodzi tylko część obszaru dotychczasowej LGD, również bierze się pod uwagę dane dotyczące LSR, która obejmowała tę część obszaru i wylicza się średnią arytmetyczną – brak tutaj wskazania ze przy wyliczaniu średniej arytmetycznej należy</p>

	wynosi 70% $(50+90)/2$, natomiast po podzieleniu sumy kwot wykorzystanych środków przez sumę budżetów otrzymamy 57% $(7,5+2,7)/(15+3)$. Jednocześnie należy szczegółowo wyjaśnić jak obliczać stopień wykorzystania budżetu gdy część obszaru LGD weszła w skład nowego LGD – czy obliczamy budżet dla tej części obszaru i procentowe wykorzystanie szacujemy na podstawie zrealizowanych przez podmioty z tej części obszaru projektów w ramach 413 oraz proporcjonalnie (do wielkości obszaru) 421 i 431 czy w jakiś inny sposób.	szacować wykorzystanie z użyciem określonej proporcji – średnia arytmetyczna obejmuje pełne dane LGD/LGR uwzględnianych w tym rachunku. (ŁT)
99.	Jak rozumieć kryterium 4.2, czy dotyczy ono tylko Województwa Kujawsko-Pomorskiego i Województwa Podlaskiego?	Nie, dotyczy ono wszystkich województw. Różny jest jednak sposób oceny tego kryterium w zależności od tego czy oceniana LGD jest LGD z miasta powyżej 20 tys. mieszkańców finansowana w ramach RPO Województwa Kujawsko-Pomorskiego, czy też jest ona inną grupą.
100.	Odnosnie kryterium wyboru LSR nr 6b. Jaki jest czasookres brany pod uwagę podczas obliczania wartości projektów zrealizowanych przez LGD, a finansowanych z innych źródeł niż PROW 2007-2013 lub oś 4 PO RYBY 2007-2013.	Również okres 2007-2013.
101.	Kryteria wyboru LSR Punkt 10 litera b – „Wykorzystano co najmniej 3 partycypacyjne metody konsultacji na każdym kluczowym etapie prac nad opracowaniem LSR” –w jaki sposób LGD ma określić kluczowy etap prac, a oceniający stwierdzić że akurat o ten kluczowy etap prac na opracowaniu LSR chodziło. Ile ma być tych kluczowych etapów?	Zgodnie z informacją zawartą w Poradniku dla LGD kluczowe etapy prac nad opracowaniem LSR to: 1) diagnoza i analiza SWOT 2) określanie celów i wskaźników w odniesieniu do opracowania LSR oraz opracowanie planu działania 3) opracowanie zasad wyboru operacji i ustalania kryteriów wyboru 4) opracowanie zasad monitorowania i ewaluacji, 5) przygotowanie planu komunikacyjnego w odniesieniu do realizacji LSR
102.	W pkt 18 w części B2 karty oceny wniosku o wybór LSR wskazano warunek dotyczący udziału w budżecie poddziałania 19.2 środków przeznaczonych na tworzenie lub utrzymanie miejsc pracy. Jednocześnie wskazano, że weryfikacja spełnienia tego warunku będzie odbywać się w oparciu o budżet LSR. Zgodnie z załącznikiem nr 3 do Regulaminu Konkursu (Struktura i wymagania dotyczące LSR) w budżecie LSR nie zostaną wprost zawarte	Weryfikacja przedmiotowego warunku odbywa się przede wszystkim w oparciu o Plan działania, w powiązaniu jednakże z budżetem. Należy przy tym zaznaczyć, iż jak wskazano w samej karcie oceny weryfikacji spełnienia warunków udziału w konkursie dokonuje się przy wykorzystaniu wszystkich dostępnych źródeł weryfikacji.

	<p>informacje dotyczące tego jaki % środków przeznaczonych na poddziałanie 19.2 zostanie przeznaczony na wsparcie operacji polegających na tworzeniu lub utrzymaniu miejsc pracy. W związku z powyższym dokumenty w obecnym swoim kształcie nie precyzują w jaki sposób Samorząd Województwa może zweryfikować spełnienie warunku określonego w pkt 18 części B2 karty oceny wniosku o wybór LSR</p> <p>Sugeruje się uściślenie informacji dotyczących sposobu weryfikacji spełnienia warunku określonego w pkt 18 części B2 karty oceny wniosku o wybór LSR. W obecnym swoim kształcie jedynym źródłem informacji dotyczących udziału kwot przeznaczonych na realizację operacji polegających na tworzeniu lub utrzymaniu miejsc pracy jest formularz planu działania. Dokument ten jednak wykazuje powiązanie celów LSR z kwotami przeznaczonymi na ich realizację. Cele LSR mogą zostać sformułowane w różny sposób, w tym również w taki który uniemożliwi jednoznaczne przypisanie kwot przeznaczonych na ich realizację z kwotami przeznaczonymi na wsparcie operacji w zakresie tworzenia i utrzymania miejsc pracy.</p>	
103.	<p>Czy są wytyczne dotyczące planu szkoleń dla członków organu decyzyjnego i pracowników biura?</p> <p>Czy LGD -y same tworzą harmonogram szkoleń uwzględniając jedynie terminy z podziałem na lata bez kluczowej tematyki i zakresu?</p>	Jest to w gestii LGD i podlega ocenie
104.	<p>Odnosnie kryterium wyboru LSR nr 10. Czy za partycypacyjną metodę konsultacji wykorzystaną podczas opracowywania LSR mogą zostać uznane następujące metody partycypacji: funkcjonowanie otwartego punktu konsultacyjnego w siedzibie LGD, zogniskowany wywiad grupowy, warsztaty strategiczne dla liderów obszaru LSR, ankietyzacja, sonda na stronie internetowej, składanie fiszek</p>	<p>Katalog narzędzi, metod i technik, które służyć mogą do prowadzenia działań partycypacyjnych na poszczególnych etapach prac nad strategią znajduje się na stronie projektu „Decydujmy razem”, www.dobrepraktyki.decdujmyrazem.pl lub na stronie http://partycypacja.fise.org.pl/x/777930. Dostępna tam Baza dobrych praktyk partycypacji pozwala sprawdzić, czy wybrane przez</p>

	projektowych?	LGD metody zawierają element partycypacyjny (elementu takiego wydają się być pozbawione punkt konsultacyjny w siedzibie LGD, czy składanie fiszek projektowych).
105.	Na czym polega podejście zintegrowane? Kryterium 13a	Należy wykorzystać wskazówki olśniane w Poradniku... , nie podaje on jednak gotowych przykładów. Każda społeczność powinna opracować własny, nieszablonowy pomysł na zintegrowany charakter LSR, będący efektem konkretnej, indywidualnej diagnozy obszaru i analizy SWOT, Dopiero z wyników ww. analiz można wyciągnąć wnioski, dla których celów i przedsięwzięć można zastosować zintegrowane podejście. Według Poradnika... zintegrowane podejście nie powinno być rozumiane jako konieczność wskazania w LSR rozwiązań dla większości problemów obszaru a także nadania im tej samej wagi. Ważne jest, aby skupić się na wyborze celów i działań które przyniosą najkorzystniejsze zmiany i w sposób kompleksowy i spójny rozwiąza dane problemy
106.	Co oznacza branża?	Wyjaśnienie w Poradniku
107.	Czy istnieje katalog kryteriów ewaluacyjnych które powinna zastosować LGD w kryterium 15?	Nie ma katalogu kryteriów ewaluacyjnych, LGD wybiera takie, które w szerokim aspekcie będą wskazywały na sposoby monitoringu LSR ,analizy realizacji założonych w LSR wskaźników i informowały o niezrealizowanych obszarach tym samym wskazując na konieczność interwencji w danym obszarze.
KWESTIE PROCEDURALNE		
108.	Czy właściwe jest usunięcie z wniosku i karty oceny logotypów programów z których LSR nie będzie współfinansowana oraz logotypów województwa kujawsko-pomorskiego i podlaskiego?	Wniosek i karta oceny zawierają logotypy programów w ramach których współfinansowany będzie instrument RLKS. Zawiera on też logotypy instytucji zarządzających uczestniczących w przygotowaniu dokumentów konkursowych. Przesłane SW wersje dokumentów zostały w takiej formie zaakceptowane przez instytucje zarządzające.
109.	Proszę o wyjaśnienie rozwiązania technicznego związanego z przekazaniem „Karty Oceny Wniosku o Wybór Strategii RLKS” przez Organizatora do prac Komisji nad oceną LSR. W Regulaminie konkursu nie wskazano czasu przewidzianego dla Organizatora na ocenę formalną wniosku uwzględniającą uzupełnienia i ewentualne dodatkowe wyjaśnienia.	Zgodnie z regulaminem konkursu wyboru LSR dokonuje się w terminie 4 miesięcy od dnia upływu terminu składania wniosków. Załącznik nr 6 do regulaminu dodatkowo wskazuje, iż zarządy województw przekazują instytucji zarządzającej PROW informacje dotyczące LSR spełniających warunki wyboru i LGD spełniających warunki udziału w konkursie w terminie miesiąca od dnia upływu terminu składania wniosków o wybór LSR. Oznacza to, iż ocenę zgodności z warunkami udziału w konkursie (w tym niezbędne uzupełnienia) należy zakończyć w przeciągu miesiąca od dnia upływu terminu składania wniosków o wybór LSR.
110.	Do formularza karty oceny wniosku o wybór LSR (załącznik nr 4 do Regulaminu Konkursu) nie sporządzono instrukcji wypełnienia zawierającej schemat postępowania dotyczący	Nie przewiduje się wydania instrukcji wypełniania karty oceny wniosku.

	wypełnienia poszczególnych punktów zwłaszcza w części B2	
111.	Formularz umowy o warunkach i sposobie realizacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność w § 3 ust. 3 odwołuje się do liczby mieszkańców obszaru objętego LSR zameldowanych na pobyt stały. Jednocześnie zgodnie z zapisami instrukcji wypełniania wniosku o wybór lokalnych strategii rozwoju w części V formularza wniosku (Obszar i ludność objęte LSR) Wnioskodawcy są zobowiązani do podania liczby ludności wg faktycznego miejsca zamieszkania. Do ludności faktycznie zamieszkałej na terenie danej jednostki terytorialnej wg GUS zaliczamy: a) stałych mieszkańców, z wyjątkiem osób przebywających poza miejscem zamieszkania przez okres powyżej 3 miesięcy w kraju oraz wszystkie osoby przebywające za granicą (bez względu na okres ich nieobecności) b) osoby przebywające czasowo przez okres powyżej 3 miesięcy, przybyłe z innego miejsca w kraju. W związku z powyższym zapisy formularza umowy ramowej nie są spójne z zapisami instrukcji wypełniania wniosku o wybór LSR w zakresie liczby ludności obszaru objętego LSR.	Postanowienie § 3 ust. 3 nie określa żadnego prawa ani obowiązku którejkolwiek ze stron umowy ramowej – ma charakter informacyjny, wskazując liczbę ludności, która została ustalona w prawidłowo wypełnionym wniosku o wybór LSR w oparciu o dane GUS. Oczywiście chodzi o liczbę mieszkańców wg faktycznego miejsca zamieszkania. GUS nie dysponuje danymi o liczbie zameldowanych na pobyt stały wg. stanu na 31 grudnia 2013 r.
112.	Zgodnie z §10 Regulaminu Konkursu „LGD, której LSR została wybrana najpóźniej na 7 dni przed podpisaniem umowy ramowej, przekazuje organizatorowi wypełniony harmonogram naborów wniosków o udzielenie wsparcia na wdrażanie operacji w ramach LSR, stanowiący załącznik nr 2 do umowy ramowej”. W związku z powyższym wątpliwości podlega kwestia jaki tryb postępowania należy zastosować w celu zweryfikowania poprawności sporządzonego harmonogramu, oraz jak należy postąpić w przypadku gdy został on błędnie wypełniony? Czy należy przekazać ewentualne uwagi LGD i wstrzymać termin	W takim przypadku należy wezwać LGD do poprawek i dostarczenia poprawionej wersji harmonogramu w dniu podpisania umowy ramowej.

	podpisania umowy do czasu przekazania przez LGD poprawnego harmonogramu.	
113.	<p>1) Zgodnie z art. 4 ust. 3 pkt 4 Regulaminu konkursu: co najmniej 50% wskaźników LSR planowanych do osiągnięcia ze środków EFMR związane jest z tworzeniem lub utrzymaniem miejsc pracy. Proszę o doprecyzowanie czy te 50% odnosi się do:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wskaźników na poziomie przedsięwzięć, - wskaźników na poziomie celów szczegółowych, - wskaźników na poziomie celów ogólnych, - wszystkich wskaźników na 3 poziomach celów łącznie, <p>2) Czy w ramach LSR finansowanych jedynie z EFMR również możliwa będzie realizacja projektów grantowych?</p> <p>3) Czy w 1 egzemplarzu składa się wniosek + załączniki?</p> <p>4) LSR ma liczyć 80 stron z załącznikami, nie wliczamy do tego wniosku?</p> <p>5) Czy umieszczamy logotypy na załącznikach dołączanych do wniosku?</p> <p>6) Jaka nazwą powinniśmy się posługiwać w dokumentach konkursowych - Stowarzyszenie Lokalna Grupa Rybacka „...” czy Rybacka Lokalna Grupa Działania?</p>	<p>Ad. 1 Z uwagi na problemy interpretacyjne art. 4 ust.3 pkt 4 regulaminu konkursu, <u>wyjaśniamy</u>, iż punkt dotyczący wskaźników LSR planowanych do osiągnięcia ze środków EFMR związanych z tworzeniem lub utrzymaniem miejsc pracy odnosi się do <u>wartości środków finansowych przeznaczonych na realizację tych wskaźników</u>. W konsekwencji w §8 ust 2 pkt 2 wzoru umowy ramowej również zawarto warunek wykorzystania 50% środków finansowych na realizację operacji związanych z utworzeniem lub utrzymaniem miejsc pracy.</p> <p>Ad. 2 Tak (regulacje dotyczące projektów grantowych zawarte są w projekcie rozporządzenia o trybie i warunkach priorytetu 4 PO RYBY 2014-2020).</p> <p>Ad. 3 Tak, u organizatora należy złożyć 1 egzemplarz wniosku i załączników. Organizator potwierdza złożenie wniosku na jego kopii.</p> <p>Ad. 4 LSR wraz z załącznikami nie przekracza 80 stron (120 stron w przypadku wielofunduszowych LSR). Wniosek nie stanowi części LSR, nie jest też jej załącznikiem (to LSR jest załącznikiem do wniosku), a zatem nie należy wliczać go do powyższego limitu. Dodatkowo, tworząc LSR należy pamiętać, iż powinna być ona dokumentem spójnym zawierającym wszystkie elementy wymienione w załączniku nr 3 do regulaminu „Struktura LSR”. Niedopuszczalne jest umieszczanie informacji, które, z uwagi na powyższy limit, nie zmieściły się w LSR w dodatkowych dokumentach.</p> <p>Ad. 5 Nie ma wymogu umieszczania logotypów na załącznikach dołączanych do wniosku.</p> <p>Ad. 6 Artykuł 4 ustawy o RLKS mówi o LGD, natomiast decyzja dotycząca nazwy własnej należy do Stowarzyszenia, w przypadku monofunduszowych rybackich LGD IZ akceptują nazwę własną Rybacka Lokalna Grupa Działania</p>
114.	<p>Załącznik nr 4 do wniosku o wybór LSR. W kolumnie nr 7 należy podać informację „Czy członek organu decyzyjnego LGD ma poniżej 35 lat?”. Czy wystarczy oświadczenie LGD czy też LGD powinna załączyć dokumenty potwierdzające wiek członka organu decyzyjnego?</p> <p>Zdaniem SW zgodnie z wzorem załącznika nr 4 do wniosku</p>	<p>Nie ma wymogu załączenia dokumentu potwierdzającego wiek członka organu decyzyjnego.</p>

	LGD zaznacza jedynie, który z członków organu decyzyjnego ma poniżej 35 lat i nie dołącza żadnych dokumentów potwierdzających.	
115.	Załącznik nr 6 do wniosku o wybór LSR - Uchwały rad gmin. Czy zapis w uchwale ze wskazaniem konkretnego obszaru objętego LSR jest wymagany tylko w przypadku finansowania z EFRR lub EFS, czy może także z EFRROW?	Pytanie niezrozumiałe. Z czego wynika że w uchwale ma być wskazanie konkretnego obszaru objętego LSR?
116.	Co w przypadku gdy LGD dokonuje zmian w Statucie natomiast KRS nie zdąży tych zmian zaakceptować. Czy w takim przypadku Uchwała LGD jest wystarczająca na potwierdzenie wprowadzonych zmian.	Na etapie wyboru SW potwierdza w KRS nazwę i numer KRS grupy. Pozostałe zmiany nie będą mieć wpływu na wybór.
117.	Czy dopuszczalne byłoby wypełnienie pierwszej części karty oceny przez upoważnionych przez Zarząd Województwa pracowników Departamentu PROW?	Tak
KWESTIE RYBACKIE		
118.	<p>W załączniku nr 6 do Regulaminu Konkursu (sposób ustalania wysokości dostępnych środków przeznaczonych na realizację LSR) nie wskazano żadnych informacji dotyczących sposobu obliczenia maksymalnej dopuszczalnej kwoty przeznaczonej na sfinansowanie operacji polegających na rozwijaniu i wspieraniu współpracy (art. 35 ust. 1 lit c rozporządzenia 1303/2013) realizowanych w ramach PO RYBY 2014-2020.</p> <p>Brak jasnych regulacji w w/w zakresie może prowadzić do sytuacji gdy dana LGD w nieracjonalny sposób dokona podziału środków finansowych przeznaczając na realizację operacji polegających na współpracy niewspółmiernie więcej środków niż na realizację pozostałych zakresów wsparcia.</p>	Regulacje dotyczące intensywności pomocy oraz kwoty dofinansowania działań z zakresu współpracy zostały zawarte w projekcie rozporządzenia o trybie i warunkach przyznawania pomocy w ramach priorytetu 4 PO RYBY 2014-2020. Projekt rozporządzenia w najbliższym czasie zostanie poddany konsultacjom publicznym.
119.	Zgodnie z § 8 ust. 11 Regulaminu Konkursu w przypadku wystąpienia rozbieżności pomiędzy danymi zadeklarowanymi w załączniku nr 8 a danymi potwierdzonymi przez MIR-PIB lub IRS organizator wzywa	Przepis był konsultowany z prawnikami, którzy wskazali takie rozwiązanie jako bardziej transparentne. W takim wypadku Komisja nie może zaniechać zwrócenia się do wnioskodawcy o przedstawienie wyjaśnień. Po stronie wnioskodawcy będzie leżał obowiązek udowodnienia, że dane, które zawarł we wniosku o wybór LSR są prawidłowe.

	<p>Wnioskodawcę do złożenia wyjaśnień w tym zakresie wraz z niezbędnymi dokumentami np. umowami o pracę, fakturami sprzedaży ryb. Z analizy wskazanych przepisów prawa wynika, że w przypadku wystąpienia nawet nie wielkich rozbieżności pomiędzy wskazanymi danymi organizator wzywa do wyjaśnień Wnioskodawcę.</p> <p>Dodatkową kwestią jest sposób i tryb weryfikacji wyjaśnień złożonych przez RLGD w zakresie stwierdzonych rozbieżności. W szczególności weryfikacja dokumentów finansowo księgowych i umów o pracę – może znacznie spowodować powstanie wielu niejasności co do sposobu ich weryfikacji i tym samym znacznie wydłużyć ocenę spełnienia warunków udziału w konkursie.</p>	<p>Podstawowym źródłem danych do weryfikacji są dane sprawozdawane do IRS i MIR-BIP, jeżeli RLGD w sposób skrupulatny wyliczy poziom spełnienia parametrów „zatrudnienie w sektorze rybackim” oraz „roczną produkcję/połowę ryb”, Komisja nie będzie zobowiązana do występowania do wnioskodawcy z prośbą o wyjaśnienia.</p>
120.	<p>Zgodnie z zapisami w karcie oceny wniosku o wybór LSR w części B1.2 weryfikacji kompletności i poprawności podlegają załączniki obowiązkowo przedkładane przez Wnioskodawcę. W pkt 7 wskazano formularz informacji o grupach defaworyzowanych. Zgodnie z zapisami §4 ust. 2-4 regulaminu konkursu konieczność spełnienia warunku związanego z wykazaniem grup defaworyzowanych nie dotyczy LSR realizowanych przy udziale jedynie środków z EFMR. Jednocześnie jednak dla pytania 7 w części B1.2 karty oceny wniosku o wybór LSR nie wskazano opcji „NIE DOTYCZY”.</p>	<p>W pierwszej kolejności wskazać należy, że w § 4 regulaminu konkursu wskazane są warunki udziału konkursu, bez spełnienia których LSR nie podlega dalszemu procedowaniu. W istocie, w przypadku EFMR wykazanie grup de faworyzowanych nie stanowi takiego warunku. Niemniej wskazać należy, że aby LSR uzyskała punkty np. w ramach kryterium 4.1 Jakość planu komunikacyjnego, w tym podejście do grup docelowych określonych w LSR należy zdefiniować grupę/y docelowe, w tym grupę/y de faworyzowaną/e oraz określić plan komunikacji z tą/tymi grupami. Należy wskazać docelowe efekty działań komunikacyjnych i określić sposób dotarcia do grupy. W przypadku EFMR kryterium uznaje się za wysoko spełnione jeżeli dodatkowo określono plan komunikacji z osobami z sektora rybackiego (rybakami, ich rodzinami, osobami, które utraciły pracę na statku rybackim, osobami dotkniętym niepełnosprawnością z powodu pracy na statku rybackim). A zatem wypełnienie przez wnioskodawcę załącznika nr 7 oraz załączenie go do wniosku o wybór LSR jest niezbędne aby uzyskać punkty w konkursie.</p>
121.	<p>W pkt 22 części B2 karty oceny wniosku o wybór LSR wskazano warunek dotyczący zawarcia w LSR finansowanej z EFMR co najmniej 50% wskaźników dotyczących utworzenia i utrzymania miejsc pracy. Jednocześnie nie przedstawiono żadnych danych dotyczących sposobu weryfikacji tego warunku w tym czy 50% wskaźników odnosić należy do liczby wskaźników czy wartości środków</p>	<p>Z uwagi na problemy interpretacyjne art. 4 ust.3 pkt 4 regulaminu konkursu, wyjaśniamy, iż punkt ten <u>odnosi się do wartości środków finansowych przeznaczonych na realizację wskaźników związanych z tworzeniem lub utrzymaniem miejsc pracy.</u> W konsekwencji w §8 ust 2 pkt 2 wzoru umowy ramowej również zawarto warunek wykorzystania 50% środków finansowych na realizację operacji związanych z utworzeniem lub utrzymaniem miejsc pracy.</p>

	<p>finansowych przeznaczonych na realizację tych wskaźników. Jednocześnie we wzorze umowy ramowej w §8 ust 2 pkt 2 odniesiono się wprost do warunku wykorzystania 50% środków finansowych na realizację operacji związanych z utworzeniem lub utrzymaniem miejsc pracy (a nie do % udziału w osiągnięciu wskaźników)</p>	
122.	<p>Zarówno Regulamin Konkursu jak i dołączone do niego załączniki nie precyzują w jaki sposób organizator konkursu ma przekazać do IRS załącznik nr 8 w celu uzyskania niezbędnych informacji dotyczących m.in. wartości produkcji mierzonej w przychodach z działalności rybackiej.</p> <p>Brak danych teleadresowych na jakie ma być przekazany załącznik nr 8 do weryfikacji przez odpowiedni Instytut. Wątpliwości i związane z tym obawy budzi również brak przedstawienia trybu udzielenia odpowiedzi przez weryfikujący załącznik Instytut (w jakim czasie należy spodziewać się odpowiedzi) co niewątpliwie ma wpływ na termin przeprowadzenia weryfikacji warunków udziału w konkursie i termin przekazania LSR do oceny Komisji wybierającej.</p>	<p>Termin weryfikacji dokonywanej przez IRS i MIR zostanie określony w umowie pomiędzy tymi podmiotami a IZ (zgodnie z sugestiami prawników). Przewiduje się, że termin ten będzie wynosił 10 dni roboczych licząc od dnia otrzymania kopii załącznika 8.</p>
123.	<p>Pierwszy wiersz tabeli Załącznika nr 2 do umowy ramowej mylnie wskazuje iż należy go wypełnić dla poddziałania „Wsparcia na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” który jest związany z realizacją PROW 2014-2020. W związku z powyższym wątpliwości podlega kwestia jak należy wypełnić harmonogram w przypadku finansowania operacji z EFMR w ramach PO „Rybacko i Morze”, biorąc pod uwagę fakt, iż ustawa z dnia 10 lipca 2015 r. o wspieraniu zrównoważonego rozwoju sektora rybackiego z udziałem Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego nie wymienia takiego podziałania</p>	<p>Załącznik nr 2 ma zastosowanie również do EFRM i wydaje się, że jest jasne o jakiego typu operacje chodzi w harmonogramie.</p>

124.	Formularz planu działania , który zgodnie z załącznikiem nr 3 do Regulaminu Konkursu stanowi integralną część LSR zawiera odwołanie jedynie do PROW i RPO. Jednocześnie informacje zawarte w załączniku nr 6 do Regulaminu Konkursu nie wskazują by plan działania był przedkładany jedynie w przypadku realizacji LSR finansowanych w ramach RPO i PROW	To tylko przykładowe programy, w żaden sposób nie powoduje to niemożności wskazania PO RYBY
125.	W § 8 pkt. 9 regulaminu konkursu nie podano w jakim terminie MIR-PIB i IRŚ są zobowiązane potwierdzić organizatorowi, czyli SW, dane zawarte w załączniku nr 8	Termin weryfikacji dokonywanej przez IRS i MIR zostanie określony w umowie pomiędzy tymi podmiotami a IZ (zgodnie z sugestiami prawników). Przewiduje się, że termin ten będzie wynosił 10 dni roboczych licząc od dnia otrzymania kopii załącznika 8.
126.	W § 8 pkt. 10 regulaminu konkursu jest napisane, że w przypadku województwa: pomorskiego, zachodniopomorskiego i warmińsko-mazurskiego kopie załącznika nr 8 do wniosku wysyłane będą w celu weryfikacji do MIR-PIB, natomiast w przypadku pozostałych województw do IRS. W województwie warmińsko-mazurskim ww. załącznik powinien być wysłany do IRS i MIR, ponieważ w woj. warmińsko-mazurskim rybacy nad Zalewem Wiślanym składają sprawozdania RRW 19 i 20 do MIR a rybacy śródlądowi RRW 22, 23 do IRS.	Termin weryfikacji dokonywanej przez IRS i MIR zostanie określony w umowie pomiędzy tymi podmiotami a IZ (zgodnie z sugestiami prawników). Przewiduje się, że termin ten będzie wynosił 10 dni roboczych licząc od dnia otrzymania kopii załącznika 8.
127.	Prosimy o jednoznaczną odpowiedź dot. wliczania wkładu własnego JST oraz ich jednostek i kwestii pomniejszania budżetu LSR o ten wkład.	Informacja w tym zakresie zamieszczona została w: 1) zał. Nr 6 do regulaminu (część A pierwszy akapit) Kwota dostępnych środków obejmuje zarówno wkład EFRROW, jak i wymagany krajowy wkład środków publicznych. Zgodnie z PROW jednolita wielkość wkładu EFRROW to 63,63%, w związku z czym wymagany krajowy wkład środków publicznych to 36,37%. W przypadku operacji gdzie beneficjentem jest jednostka sektora finansów publicznych krajowym wkładem środków publicznych jest wkład własny tej jednostki na poziomie zapewniającym wymaganą wysokość krajowego wkładu (36,37%), a pomoc wypłacana przez agencję płatniczą, równa 63,63% kosztów kwalifikowalnych w całości finansowana jest ze środków EFRROW. W pozostałych przypadkach pomoc wypłacana przez agencję płatniczą (w wysokości określonej zgodnie z obowiązującymi przepisami) w 63,63% finansowana jest ze środków EFRROW, a w 36,37% ze środków budżetu państwa. (ŁT)

		<p>oraz</p> <p>2) w § 6 pkt 7 formularza umowy ramowej:</p> <p>Przy ustalaniu wysokości dostępnych środków uwzględnia się kwoty środków własnych beneficjentów będących jednostkami sektora finansów publicznych, stanowiące wymagany krajowy wkład środków publicznych.</p>
KOSZTY KWALIFIKOWALNE		
128.	Czy można zakupić maszyny używane?	Co do zasady koszt zakupu maszyn używanych nie jest kosztem kwalifikowalnym. Wyjątkiem od tej zasady jest przypadek zakupu maszyny używanej będącej eksponatem w ramach realizacji operacji z zakresu zachowania dziedzictwa lokalnego.
129.	Czy MRiRW planuje przedstawić katalog możliwych do zrealizowania działań w ramach poszczególnych zakresów wymienionych w § 2 ust. 1 projektu rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego PROW na lata 2014-2020	NIE
130.	W jakich przypadkach podatek VAT dla jst może być kwalifikowalny? Czy w przypadku uznania przez jst Vat-u za koszt kwalifikowalny konieczna będzie w tym zakresie interpretacja indywidualna Izby Skarbowej?	Koszty kwalifikowalne zostały określone w § 17. Koszt podatku od towarów i usług (VAT) jest kosztem kwalifikowalnym, zgodnie z art. 69 ust. 3 lit.c rozporządzenia nr 1303/2013, tzn. jest kosztem kwalifikowalnym, z wyjątkiem podatku od którego nie można odzyskać na mocy prawodawstwa krajowego VAT. Powyższe oznacza, że w wielu przypadkach będzie konieczne uzyskanie interpretacji indywidualnej. (SS)
131.	Czy kwalifikowane będą operacje wspierające operacje odpłatne, np. dofinansowanie muzeum, do którego wejście jest biletowane/płatne.	To jest uzależnione od zakresu wsparcia. W zakresach, w których wymagany jest biznesplan (za wyjątkiem niekomercyjnych inkubatorów) pomoc jest udzielana na działalność gospodarczą, która opiera się przecież na pobieraniu opłat za towary lub usługi. Jednakże w zakresach, w których jest mowa o ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastrukturze samo brzmienie sugeruje, że są to operacje niekomercyjne tzn. że istnieje możliwość pobierania opłat, ale wygenerowane w ten sposób dochody powinny być przeznaczone na pokrycie kosztów utrzymania tej infrastruktury. Pobieranie opłat w celu uzyskania zysku nie jest dopuszczalne.
132.	Czy w ramach premii można 100% sfinansować środek	W przypadku premii nie można mówić o kosztach kwalifikowalnych operacji, lecz o

	transportu na 100 tys. zł?	zadaniach, do których wykonania zobowiązuje się beneficjent. Wartość tych zadań mają odpowiadać wysokości premii. Załącznikiem do wniosku o przyznanie pomocy będzie biznesplan, który musi zawierać wszystkie zasoby, zadania do wykonania, w tym liczbę utworzonych miejsc pracy oraz cele pośrednie i końcowe operacji. Osiągnięcie celów operacji nie jest możliwe, przy założeniu wydatkowania wszystkich środków na jedno zadanie np. zakup środka transportu.
133.	Czy zakup gruntów jest kosztem kwalifikowalnym?	Koszt zakupu gruntu nie jest kosztem kwalifikowalnym.
PREMIE NA ROZPOCZĘCIE DZIAŁAŃ GOSPODARCZEJ		
134.	Czy katalog kosztów kwalifikowalnych nie dotyczy premii dla start-up i czy w związku z tym w biznesplanie mogą być koszty inne niż w katalogu kosztów kwalifikowalnych?	Tak.
135.	Czy VAT jest kosztem kwalifikowalnym w premii?	Na tak postawione pytanie nie można odpowiedzieć, ponieważ w przypadku premii nie stosuje się przepisów dotyczących kosztów kwalifikowanych.
136.	Czy katalog kosztów kwalifikowalnych nie dotyczy premii dla start-up i czy w związku z tym w biznesplanie mogą być koszty inne niż w katalogu kosztów kwalifikowalnych?	Tak.
137.	W jaki sposób podmiot zakładający działalność gospodarczą rozlicza się z otrzymanej kwoty? Czy przedkłada faktury, WB na wydanie całej kwoty?	Podmiot otrzymujący premię na podjęcie działalności gospodarczej musi wykazać, że wykonał zobowiązania określone w umowie o przyznaniu pomocy oraz określone w biznesplanie. W tym celu będzie musiał przedłożyć odpowiednie dokumenty, m.in. umowy, ewentualnie faktury, przy czym cena usługi/towaru nie będzie głównym elementem weryfikacji. Operacja będzie weryfikowana pod kątem osiągnięcia wskaźników rzeczowych.
138.	Czy emeryt może skorzystać z premii na podejmowanie działalności gospodarczej?	Tak.
139.	Czy beneficjent musi mieć wkład własny w przypadku premii skoro pomoc jest wypłacana w dwóch transzach w wysokości: 70% i 30% (po zrealizowaniu biznesplanu)?	Zgodnie z § 29 ust. 1 rozporządzenia „w przypadku operacji w zakresie określonym w § 2 ust. 1 pkt 2 lit. a (tzn. premie) środki finansowe z tytułu pomocy są wypłacane w dwóch transzach, z tym że:

	Wygląda to tak: Beneficjent, w przypadku biznesplanu skalkulowanego na 100 tys. zł, pierwszą transzą otrzymuje 70 tys. zł, ale żeby otrzymać jeszcze 30 tys. zł musi realizować biznesplan, na którego realizację musi wydać 30 tys. zł. z własnej kieszeni, a dopiero później otrzymuje refundację tych kosztów. Czy też, aby otrzymać drugą transzę musi zrealizować biznesplan w zakresie 70% i kiedy to udokumentuje, wówczas otrzyma 30% na realizację ostatniej części biznesplanu?	1) pierwsza transza pomocy obejmuje 70% kwoty przyznanej pomocy; 2) druga transza pomocy obejmuje 30% kwoty przyznanej pomocy i jest wypłacana, <u>jeżeli operacja została zrealizowana zgodnie z biznesplanem, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 5.</u> ”
140.	Czy kwota wskazana w LSR (premie) np. 50 tys. zł na projekt musi zostać potem w rzeczywistości przyznana? Czy może być mniejsza lub większa?	Wysokość przyznanej premii musi być zgodna z zapisami LSR, przy czym w LSR wysokość premii musi zawrzeć się w przedziale od 50 do 100 tys. zł. LGD może ustalić kilka wysokości premii wskazując jednocześnie źródło na podstawie którego zostały ustalone (np. dane historyczne) oraz określając jasne zasady kiedy premia danej wysokości przysługuje. Nie jest natomiast możliwe uznaniowe ustalanie kwoty premii ad hoc podczas posiedzenia rady bez wcześniejszego określenia tych zasad w LSR.
141.	Podejmowanie i rozwijanie działalności gospodarczej. Projekt rozporządzenia wyklucza działalność sklasyfikowaną w PKD jako „gospodarka magazynowa”. W Polskiej Klasyfikacji Działalności jest sekcja H „Transport i gospodarka magazynowa”. Czy w związku z powyższym mamy rozdzielić sekcję i wspierać działalności związane ze świadczeniem usług transportowych a wykluczać działalności związane z magazynowaniem?	Tak.
142.	Czy podnoszenie kwalifikacji będzie w jednym wniosku na rozpoczęcie działalności gospodarczej lub rozwijanie działalności i czy musi wynikać z innych działań?	Pomoc na operacje polegające na podnoszeniu kwalifikacji zawodowych będzie przyznawana jednocześnie z pomocą na podejmowanie albo rozwijanie działalności gospodarczej albo tworzenie lub rozwój inkubatorów przetwórstwa lokalnego, co wynika z § 9 rozporządzenia, który stanowi: „Pomoc na operację w zakresie określonym w § 2 ust. 1 pkt 2 lit. d jest przyznawana, jeżeli podmiot ubiegający się o jej przyznanie ubiega się jednocześnie o przyznanie pomocy na operację w zakresie określonym w § 2 ust. 1 pkt 2 lit. a, b lub c i spełnia warunki przyznania pomocy w tym zakresie. W związku z tym wniosek o wsparcie w tym zakresie będzie integralną częścią wniosku o przyznanie pomocy na podejmowanie albo rozwijanie działalności gospodarczej albo tworzenie lub rozwój inkubatorów przetwórstwa lokalnego.

143.	Czy działalność, która powstała w ramach start-up przed upływem 2 lat może wejść do projektu dot. „wspierania współpracy”?	Podmiot, który rozpoczął już działalność gospodarczą w wyniku realizacji operacji, na którą została wypłacona premia może być jednym z podmiotów, które ubiegają się o przyznanie pomocy w zakresie „wspieranie współpracy między podmiotami wykonującymi działalność gospodarczą na obszarze wiejskim objętym LSR (...) przed upływem 2 lat od dnia wypłaty płatności ostatecznej.
144.	Czy partnerami w działaniu „wspieranie współpracy” mogą być samorządy lub stowarzyszenia nieprowadzące działalności gospodarczej?	Przepis § 2 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia nie pozostawia żadnych wątpliwości w tym zakresie - mówi o podmiotach wykonujących działalność gospodarczą.
145.	Rozwijanie działalności gospodarczej. Bardzo proszę o wyjaśnienie czy przedsiębiorca, który prowadzi działalność i nie jest na ZUS-ie (opłaca tzw. podwójny KRUS), jeżeli chce skorzystać ze wsparcia finansowanego w ramach ww. działania musi od razu przejść na ZUS czy też, jeżeli krajowe przepisy mu na to pozwalają, może pozostać na zwiększonym KRUS-ie?	Przepisu rozporządzenia nie nakładają takiego ograniczenia. Warunki przyznania pomocy w tym zakresie odnoszą się do działalności gospodarczej, która powinna podlegać przepisom ustawy o swobodzie działalności gospodarczej. Natomiast zmiana podmiotu, w którym beneficjent jest ubezpieczony (z KRUS na ZUS) nastąpi naturalnie w trakcie realizacji biznesplanu, w wyniku przekroczenia kwoty granicznej, o której mowa w przepisach ustawy o KRUS.
146.	Czy zapis dotyczący wsparcia na rozwijanie przedsiębiorczości gospodarczej – do 70% dotyczy generalnie przedsiębiorczości (tak wynika z zapisów rozporządzenia dot. wdrażania LSR) i na jakiej podstawie wsparcie przedsiębiorców w ramach RLKS może być do 70%, jeżeli generalnie w Polsce i Europie jest 50% kosztów kwalifikowalnych?	Pomoc dla przedsiębiorców albo przyszłych przedsiębiorców przyznawana w ramach LSR jest pomocą de minimis, w związku z tym jej wysokość jest ograniczona kwotą wskazaną w rozporządzeniu 1407/2013 (200 tys. Euro, na beneficjenta w okresie 3 lat podatkowych lub w przypadku transportu drogowego towarów - 100 tys. Euro), nie zaś poziomem dofinansowania każdej odrębnej operacji (nie ma przepisów ograniczających intensywność pomocy de minimis). Ponadto do pomocy de minimis nie mają zastosowania przepisy dot. przyznawania pomocy publicznej w ramach wyłączeń grupowych, w których standardowa intensywność pomocy dla MŚP jest określona na poziomie 50% kosztów kwalifikowalnych. W związku z powyższym Instytucja zarządzająca PROW 2014-2020 podjęła decyzję o zwiększeniu intensywności pomocy do 70% kosztów kwalifikowalnych.
147.	Czy możliwe jest otwarcie i finansowanie kosztów (dzierżawa i media) prowadzenia wspólnego sklepu dla realizatorów działania „rozwój rynków zbytu produktów i usług lokalnych, w ramach krótkich łańcuchów dostaw	Powyższe koszty w ramach wskazanego zakresu pomocy nie zostały wykluczone, więc mogą podlegać refundacji, przy czym należy pamiętać, że koszty kwalifikowane mogą być zrefundowane jeżeli ich poniesienie nastąpi przed złożeniem wniosku o płatność.
148.	Czy przedsiębiorca może utworzyć inkubator i na nim	Przedsiębiorca może zarabiać na prowadzeniu inkubatora przetwórstwa lokalnego, jeżeli taka

	zarabiać, jeżeli zapewni, że cała infrastruktura zostanie udostępniona – no właśnie czy tylko podmiotom, które prowadzi działalność gospodarczą, czy również mieszkańcom i turystom? Proszę jasno wskazać – czy taki przedsiębiorca jest obowiązany nieodpłatnie udostępnić infrastrukturę podmiotom z obszaru LGD i czy może on pobierać symboliczne opłaty? Czy musi określić godziny i terminy w jakich będą mogły korzystać podmioty na preferencyjnych warunkach?	wolę przedstawi we wniosku o przyznanie pomocy i załączy do niego biznesplan, który będzie obejmował przychody pochodzące z tej działalności. Inkubator, albo jego wydzielone części mogą być udostępniane nie tylko drobnym lokalnym przetwórcom, ale też rolnikom, mieszkańcom, a nawet turystom. Ponadto zasady udostępniania inkubatora powinny być określone w dokumencie wewnętrznym (regulaminie) i przedłożone wraz z wnioskiem o przyznanie pomocy (nieodzowna część opisu operacji), celem weryfikacji czy nie występuje ryzyko tworzenia sztucznych warunków.
149.	Jeżeli inkubator nie będzie zakładał zysków z działalności i będzie prowadzony przez organizację pozarządową, to co z kwalifikowalności VAT? Czy ta organizacja musi posiadać wpis do rejestru przedsiębiorców?	Jeżeli inkubator przetwórstwa lokalnego będzie prowadzony przez organizację pozarządową (np. stowarzyszenie), która prowadzi lub zamierza prowadzić działalność gospodarczą to organizacja ta będzie musiała być wpisana do rejestru przedsiębiorców w ramach Krajowego Rejestru Sądowego. Natomiast jeżeli organizacja ta nie będzie prowadziła działalności gospodarczej, lecz odpłatną działalność statutową, o której mowa w art. 4 ust. 1 pkt 11 oraz art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tj. Dz. U. z 2014 r. poz. 1118, 1138, 1146), to takiej konieczności nie będzie. Kwalifikowalność kosztu podatku VAT będzie uzależniona od sytuacji indywidualnego podmiotu. Rozporządzenie stanowi, iż koszt podatku od towarów i usług (VAT), jest kosztem kwalifikowalnym, zgodnie z art. 69 ust. 3 lit. c rozporządzenia 1303/2013. Przepis ten stanowi natomiast, że podatek od wartości dodanej (VAT), jest kosztem niekwalifikowanym, z wyjątkiem podatku, którego nie można odzyskać na mocy prawodawstwa krajowego VAT.
150.	Jeżeli LGD realizuje cyklicznie imprezę to czy może ją ująć w LSR i czy może być finansowana?	Strategia może zawierać informacje o różnych wydarzeniach planowanych do realizacji przez LGD, przy czym nie wszystkie z nich będą podlegać finansowaniu z PROW 2014-2020 ewentualnie innych programów operacyjnych objętych rozwojem lokalnym kierowanym przez społeczność. Natomiast zgodnie z § 12 pkt 2 rozporządzenia pomoc na organizację wydarzeń cyklicznych nie jest przyznawana, za wyjątkiem wydarzenia inicjującego cykl wydarzeń lub wydarzenia specyficznego dla danej LSR, wskazanych i uzasadnionych w LSR (np. święto papryki na terenie obszarze objętym LSR, która opiera się na uprawie, sprzedaży lub przetwórstwie papryki).
151.	Czy mieszkańcy miast o liczbie mieszkańców nie przekraczającej 20 tys. należących do gmin objętych LSR	Tak mieszkańcy miast, których liczba mieszkańców nie przekracza 20 tys. należących do gmin objętych LSR mogą korzystać z pomocy, w tym z grantów. Jednakże należy zauważyć,

	mogą korzystać z grantów i środków dla przedsiębiorców?	że w ramach projektów grantowych (tym samym w ramach grantów) nie ma możliwości przyznania pomocy na operacje/zadania w ramach prowadzonej działalności gospodarczej.
PROJEKTY WSPÓŁPRACY		
152.	Co w sytuacji gdy opisany w LSR projekt współpracy za który LGD uzyskała dodatkowe pkt. w ocenie, nie będzie jednak w przyszłości realizowany?	LGD nie realizując takiego projektu współpracy nie zrealizuje założonych z LSR dla tego projektu wskaźników, co może mieć wpływ na realizację całej LSR. Należy, przy tym pamiętać, iż zgodnie z § 10 ust. 3 pkt 5 Zmiana umowy oraz jej załączników nie może wpływać na zmniejszenie liczby punktów otrzymanych przez LGD w poszczególnych kryteriach w ramach oceny LSR.
153.	Projekty współpracy – jak je zaprezentować w LSR ogólnie czy szczegółowo, partnerzy - przygotować: listy intencyjne?, umowy o współpracy?, Czy musimy na etapie strategii wskazać partnerów?	Zgodnie z informacją zawartą w PROW 2014-2020 i Poradniku dla LGD jeżeli projekt współpracy zawarty jest w LSR, LGD musi określić szczegółowo cele i wskaźniki LSR jakie projekt ten będzie realizować. Na etapie konkursu na wybór LSR poza powyższymi informacjami wymagany też będzie ogólny opis projektu, w tym wskazanie potencjalnych partnerów. Ponadto niezbędne będzie także uwzględnienie projektów współpracy w budżecie LSR. Należy przy tym pamiętać, iż zgodnie z załącznikiem nr 6 do regulaminu konkursu pt. „Sposób ustalania wysokości dostępnych środków przeznaczonych na realizację LSR” maksymalna kwota środków działania LEADER przewidziana na poddziałanie 19.3 PROW, która może być uwzględniona w LSR na etapie wyboru LSR stanowi równowartość 2 % kwoty przewidzianej na poddziałanie 19.2 PROW. Umowa ramowa gwarantuje każdej takiej LGD dostępność powyższej kwoty do końca 2018 r. Jednocześnie § 7 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania „Przygotowanie i realizacja działań w zakresie współpracy z lokalną grupą działania” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 2020 wskazuje, iż pomoc w ramach przedmiotowego poddziałania jest przyznawana do wysokości limitu, który w okresie realizacji Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 dla jednej LGD wynosi nie więcej niż 5% wysokości środków określonych w umowie ramowej zawartej na podstawie art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności na poddziałanie „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020, z tym że pomoc na operacje polegające wyłącznie na przygotowaniu projektu współpracy nie może przekroczyć 1% wysokości tych środków”. Powyższe rozwiązanie umożliwia każdej LGD realizację projektów współpracy w ramach zagwarantowanej im do końca 2018 r. kwoty. Jednocześnie grupy mają też możliwość ubiegania się o dodatkowe środki (w ramach limitu wskazanego w rozporządzeniu) składając

		<p>kolejne wnioski o przyznanie pomocy do wyczerpania dostępnych środków. Mając na uwadze powyższe, LGD planując w LSR projekty współpracy może skorzystać z jednego z poniższych scenariuszy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - LGD planuje w LSR projekt współpracy do limitu 2% i taki projekt odzwierciedla w planie działania i budżecie; - LGD planuje w LSR projekt współpracy do limitu 5% - w takim przypadku w LSR plan działania uwzględnia cele i wskaźniki dla podwyższonej kwoty, natomiast budżet zawiera jedynie kwotę z limitu 2%. Dodatkowo w LSR znajduje się informacja o zaplanowaniu realizacji projektów współpracy ponad gwarantowany limit. W takiej sytuacji LGD może od razu po wyborze wystąpić z wnioskiem o przyznanie pomocy w pełnej kwocie.
154.	<p>Projekty współpracy – do i po 2018 roku:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Do jakiego etapu odnosi się rok 2018 (złożenie WOPP, podpisanie umowy, realizacja projektu, rozliczenie?), dotyczy projektów planowanych do realizacji „do 2018 r.”; b) Na konferencji w Koszęcinie była mowa o tym, że LGD mogą od razu zaplanować projekty „po 2018 r”, jednak – zgodnie z zapisami umowy ramowej – nie będą mieć zagwarantowanych środków. Kiedy i w jaki sposób „dzielone” będą środki znajdujące się w puli krajowej? Kiedy i na jakiej zasadzie będzie możliwy aneks do umowy ramowej w tym zakresie? c) Czy projekty zaplanowane do realizacji „po 2018 r.” będą mogły być dopiero składane/ podpisywane umowy/ realizowane po 1 stycznia 2018 r.? d) Czy w LSR należy dzisiaj odrębnie wskazywać projekty do realizacji do i po 2018 r.? e) Czy projekt/ projekty współpracy zaplanowane do realizacji (w tym po 2018), których wartość przekracza 2% budżetu LSR należy uznać za spełniające kryterium oceny dotyczące „współpracy z innymi LGD”? Jeśli tak, w jaki sposób „zagwarantować” środki, aby nie doszło do sytuacji w której LGD otrzyma za to kryterium punkty, a 	<p>Zgodnie z załącznikiem nr 6 do regulaminu konkursu pt. „Sposób ustalania wysokości dostępnych środków przeznaczonych na realizację LSR” maksymalna kwota środków działania LEADER przewidziana na poddziałanie 19.3 PROW, która może być uwzględniona w LSR na etapie wyboru LSR stanowi równowartość 2 % kwoty przewidzianej na poddziałanie 19.2 PROW. Umowa ramowa gwarantuje każdej takiej LGD dostępność powyższej kwoty do końca 2018 r.</p> <p>Jednocześnie § 7 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania „Przygotowanie i realizacja działań w zakresie współpracy z lokalną grupą działania” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 wskazuje, iż pomoc w ramach przedmiotowego poddziałania jest przyznawana do wysokości limitu, który w okresie realizacji Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 dla jednej LGD wynosi nie więcej niż 5% wysokości środków określonych w umowie ramowej zawartej na podstawie art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności na poddziałanie „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020, z tym że pomoc na operacje polegające wyłącznie na przygotowaniu projektu współpracy nie może przekroczyć 1% wysokości tych środków”.</p> <p>Powyższe rozwiązanie umożliwia każdej LGD realizację projektów współpracy w ramach zagwarantowanej im do końca 2018 r. kwoty. Jednocześnie grupy mają też możliwość ubiegania się o dodatkowe środki (w ramach limitu wskazanego w rozporządzeniu) składając kolejne wnioski o przyznanie pomocy do wyczerpania dostępnych środków. Mając na uwadze powyższe, LGD planując w LSR projekty współpracy może skorzystać z jednego z poniższych scenariuszy:</p>

	<p>projekt nie będzie możliwy do realizacji z powodu braku środków? Czy też w ramach kryterium należy odnieść się wyłącznie do projektów do 2% budżetu dla których LGD może mieć od razu „zagwarantowane” środki?</p>	<p>- LGD planuje w LSR projekt współpracy do limitu 2% i taki projekt odzwierciedla w planie działania i budżecie; - LGD planuje w LSR projekt współpracy do limitu 5% - w takim przypadku w LSR plan działania uwzględnia cele i wskaźniki dla podwyższonej kwoty, natomiast budżet zawiera jedynie kwotę z limitu 2%. Dodatkowo w LSR znajduje się informacja o zaplanowaniu realizacji projektów współpracy ponad gwarantowany limit. W takiej sytuacji LGD może od razu po wyborze wystąpić z wnioskiem o przyznanie pomocy w pełnej kwocie.</p>
155.	<p>Czy projekty współpracy powinny zostać opisane w LSR bardzo konkretnie? Czy należy podać konkretnych partnerów projektu? Czy należy przedłożyć do konkursu konkretne dokumenty np. umowy, listy intencyjne?</p>	<p>Zgodnie z informacją zawartą w PROW 2014-2020 i Poradniku dla LGD jeżeli projekt współpracy zawarty jest w LSR, LGD musi określić szczegółowo cele i wskaźniki LSR jakie projekt ten będzie realizować. Na etapie konkursu na wybór LSR poza powyższymi informacjami wymagany też będzie ogólny opis projektu, w tym wskazanie potencjalnych partnerów. Ponadto niezbędne będzie także uwzględnienie projektów współpracy w budżecie LSR. Należy przy tym pamiętać, iż zgodnie z załącznikiem nr 6 do regulaminu konkursu pt. „Sposób ustalania wysokości dostępnych środków przeznaczonych na realizację LSR” maksymalna kwota środków działania LEADER przewidziana na poddziałanie 19.3 PROW, która może być uwzględniona w LSR na etapie wyboru LSR stanowi równowartość 2 % kwoty przewidzianej na poddziałanie 19.2 PROW. Umowa ramowa gwarantuje każdej takiej LGD dostępność powyższej kwoty do końca 2018 r. Jednocześnie § 7 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania „Przygotowanie i realizacja działań w zakresie współpracy z lokalną grupą działania” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 2020 wskazuje, iż pomoc w ramach przedmiotowego poddziałania jest przyznawana do wysokości limitu, który w okresie realizacji Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 dla jednej LGD wynosi nie więcej niż 5% wysokości środków określonych w umowie ramowej zawartej na podstawie art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności na poddziałanie „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020, z tym że pomoc na operacje polegające wyłącznie na przygotowaniu projektu współpracy nie może przekroczyć 1% wysokości tych środków”. Powyższe rozwiązanie umożliwia każdej LGD realizację projektów współpracy w ramach zagwarantowanej im do końca 2018 r. kwoty. Jednocześnie grupy mają też możliwość ubiegania się o dodatkowe środki (w ramach limitu wskazanego w rozporządzeniu) składając kolejne wnioski o przyznanie pomocy do wyczerpania dostępnych środków. Mając na uwadze powyższe, LGD planując w LSR projekty współpracy może skorzystać z</p>

		<p>jednego z poniższych scenariuszy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - LGD planuje w LSR projekt współpracy do limitu 2% i taki projekt odzwierciedla w planie działania i budżecie; - LGD planuje w LSR projekt współpracy do limitu 5% - w takim przypadku w LSR plan działania uwzględnia cele i wskaźniki dla podwyższonej kwoty, natomiast budżet zawiera jedynie kwotę z limitu 2%. Dodatkowo w LSR znajduje się informacja o zaplanowaniu realizacji projektów współpracy ponad gwarantowany limit. <p>W takiej sytuacji LGD może od razu po wyborze wystąpić z wnioskiem o przyznanie pomocy w pełnej kwocie.</p> <p>Uwaga: zgodnie z umową LSR nie może podlegać zmianą w zakresie powodującym zmniejszenie liczby punktów otrzymanych w ramach wyboru a więc LGD będzie musiała zaplanowany projekt współpracy zrealizować.</p>
156.	Co należy rozumieć w pojęciu stworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości na obszarze LSR (proj. współpr) – czy można w tym wypadku np. organizować szkolenia, stworzyć inkubator przedsiębiorczości?	W ramach operacji z zakresu stworzenia warunków do rozwoju przedsiębiorczości na obszarze objętym LSR nie przewiduje się sfinansowania miejsca pracy a jedynie stworzenie warunków do jego utworzenia np. poprzez zainicjowanie współpracy lokalnych przedsiębiorców, wypromowanie produktu lokalnego wytwarzanego przez lokalnych producentów czy też poprzez przytoczone w pytaniu szkolenia.
157.	Co w sytuacji gdy opisany w LSR projekt współpracy za który LGD uzyskała dodatkowe pkt. w ocenie, nie będzie jednak w przyszłości realizowany?	LGD nie realizując takiego projektu współpracy nie zrealizuje założonych z LSR dla tego projektu wskaźników, co może mieć wpływ na realizację całej LSR. Należy, przy tym pamiętać, iż zgodnie z § 10 ust. 3 pkt 5 Zmiana umowy oraz jej załączników nie może wpływać na zmniejszenie liczby punktów otrzymanych przez LGD w poszczególnych kryteriach w ramach oceny LSR.
INNE		
158.	Co z ochroną danych osobowych wnioskodawców składających dokumentację do LGD? Jakie minimum LGD powinno spełniać w tym zakresie?	Zastosowanie mają przepisy ustawy o ochronie danych osobowych.
159.		

Sporządziła:

Zatwierdził: